

Muzeum T. G. M. Rakovník, p.o

Výroční zpráva 2024

Obsah:

1. Úvod	str. 5
2. Charakteristika instituce	str. 6
3. Struktura organizace a personální obsazení	str. 7
4. Muzeum T. G. M. Rakovník a jeho pobočky	str. 9
4.1 Muzeum Rakovník	str. 9
4.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	str. 10
4.3 Muzeum Nové Strašecí	str. 11
4.4 Vlastivědné muzeum Jesenice	str. 12
4.5 Památník Joachima Barranda ve Skryjích	str. 13
4.6 Galerie Samson Cafeé	str. 14
4.7 Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK	str. 15
4.8 Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích	str. 17
5. Sbírkotvorná činnost	str. 18
5.1 Evidence sbírkových předmětů	str. 18
5.2 Nákup sbírek v rámci koncepce rámci Koncepce sbírkotvorné činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Středočeským krajem	str. 18
5.3 Inventarizace sbírek	str. 18
6. Vědecko-výzkumná, odborná a kulturní činnost jednotlivých oddělení muzea	str. 19
6.1 Archeologické oddělení	str. 19
6.1.1 Hlavní činnost – zajištění archeo. památkové péče	str. 20
6.1.2 Publikační, přednášková činnost, výzkumy a semináře	str. 21
6.1.3 Péče o archeologickou sbírku	str. 22
6.1.4 Archeologické expozice	str. 22
6.1.5 Výstavní činnost	str. 23
6.1.6 Doprovodné a archeo. akce pro školy a veřejnost	str. 23
6.1.7 Výukové programy pro školy	str. 23

6.2 Přírodovědné oddělení	str. 25
6.2.1 Sbírkotvorná činnost	str. 25
6.2.2 Výstavy a expozice	str. 25
6.2.3 Přednášky a komentované prohlídky	str. 25
6.2.4 Projekty a akce	str. 25
6.2.5 Spolupráce s institucemi	str. 27
6.2.6 Odběrové místo AVES	str. 27
6.2.7 Poradenství	str. 27
6.3 Oddělení historie a společenských věd	str. 28
6.3.1 Sbírkotvorná činnost	str. 28
6.3.2 Inventarizace sbírek	str. 29
6.3.3 Péče o sbírkový fond, restaurování sbírkových předmětů	str. 29
6.3.4 Výstavy a expozice	str. 29
6.3.5 Přednášky a komentované prohlídky	str. 30
6.3.6 Ostatní	str. 31
6.4 Archiv, fotoarchiv, knihovna	str. 32
6.4.1 Evidence	str. 32
6.4.2 Digitalizace sbírek	str. 32
6.4.3 Ostatní	str. 32
6.5 Propagace	str. 33
7. Činnost poboček	str. 34
7.1 Muzeum Rakovník	str. 34
7.1.1 Výstavy	str. 34
7.1.2 Kulturní akce	str. 35
7.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	str. 38
7.2.1 Návštěvnost	str. 38
7.2.2 Výstavy	str. 38
7.2.3 Kulturní akce	str. 43
7.2.4 Sbírkotvorná činnost, výpůjčky, knižní fond	str. 44
7.2.5 Spolupráce se školami	str. 44
7.3 Vlastivědné muzeum Jesenice	str. 45
7.3.1 Výstavy a akce	str. 45

7.3.2 Programy pro školy	str. 47
7.3.3 Návštěvnost	str. 48
7.3.4 Sbírkotvorná činnost	str. 48
7.4 Muzeum Nové Strašecí	str. 49
7.4.1 Výstavní činnost	str. 49
7.4.2 Kulturní akce, přednášková činnost a doprovodné akce	str. 58
7.4.3 Spolková činnost	str. 69
7.4.4 Sbírkotvorná a badatelská činnost	str. 78
7.4.5 Doplnková činnost	str. 80
7.5 Muzeum Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže	str. 81
7.5.1 Kulturní akce	str. 81
7.5.2 Výstavy	str. 82
8. Spolupráce s jinými odbornými institucemi, spolky a médii	str. 83
9. Zahraniční spolupráce	str. 83
10. Zapojení do dotačních programů	str. 84
10.1 Dotace IROP výzva č. 76	str. 84
10.2 Dotace z národních zdrojů, finanční podpora měst a obcí, fundraising	str. 84
10.3 Investiční akce	str. 85
10.4 Rozvojové projekty	str. 85
11. Zpráva o hospodaření za rok 2024	str. 76

1. Úvod:

S hrdostí vám předkládáme výroční zprávu Muzea T. G. M. Rakovník za uplynulý rok 2024, období plné zajímavých úspěchů a významných milníků. Naše muzeum, zahrnující pobočky v Lánech, Rakovníku, Novém Strašecí, Jesenici, ve Skryjích a Nezabudicích se i v tomto roce snažilo naplnit svou roli strážce kulturního dědictví a místa setkávání a inspirace pro všechny generace.

Rok byl nabitý zajímavými výstavami a akcemi. V Muzeu T. G. Masaryka v Lánech jsme návštěvníkům představili výstavu „Významné návštěvy u T. G. M.“, která připomněla důležité události ze života prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. V Rakovníku jsme se rozloučili s velmi úspěšnou výstavou „Záhada zlatých šperků“ a ve Vlastivědném muzeu Jesenice slavila úspěchy zapůjčená výstava „Dobrodružné toulky světem Pavla Čecha“. V Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK pokračoval inspirativní cyklus „Alice G. Masaryková – odkaz ženy, který inspiruje generace“ a v rámci výstavní síně v Nezabudicích jsme zavzpomínaly na Jaroslava Fraňka. Díky podpoře Muzejního spolku Král. města Rakovníka a finanční sbírce na platformě Donio mohla být právě Jaroslavu Fraňkovi postavena vzpomínková kaplička. A konečně, Muzeum Nové Strašecí oslavilo významné 130. výročí svého založení.

Kromě bohatého výstavního a kulturního programu jsme se zaměřili na sbírkovou činnost, ale také na rozvoj a modernizaci našich prostor a vybavení. Realizovali jsme řadu investičních akcí za podpory Středočeského kraje, které zahrnovaly například projektovou dokumentaci pro novou pokladnu v Muzeu Rakovník, studie pro nové expozice, pořízení moderního online databázového systému pro správu sbírek nebo vytvoření nových webových stránek muzea. Získali jsme také významné dotace od Ministerstva kultury ČR a měst Rakovníka, Jesenice, Nového Strašecí a Lán, které nám umožnily realizovat náročné projekty, jako bylo například restaurování cenných exponátů, oprava střechy Vysoké brány nebo pořádání kulturních akcí.

Věříme, že tato výroční zpráva vám přiblíží pestrost naší činnosti a potvrdí, že Muzeum T. G. M. Rakovník je živou a dynamickou institucí, která se neustále rozvíjí a přináší nové podněty pro své návštěvníky.

Děkujeme všem, kteří nás v naší práci podporují, a těšíme se na další spolupráci.

2. Charakteristika instituce:

Muzeum T. G. M. Rakovník, p.o. je příspěvkovou organizací Středočeského kraje se sbírkovým fondem zaměřeným na region Rakovnícka a na osobnosti jako je T. G. Masaryk, Alice G. Masaryková, Joachim Barrande a Jaroslav Franěk.

Základní identifikační údaje:

Muzeum T. G. M. Rakovník, Vysoká 95, 269 01 Rakovník

IČO: 00360155

email: rakovnik@muzeumtgm.cz

internetové stránky: www.muzeumtgm.cz

Facebook: <https://www.facebook.com/muzeumtgmrakovnik/>

Pobočky a muzejní objekty:

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Muzeum Nové Strašecí

Vlastivědné muzeum Jesenice

Památník Joachima Barranda ve Skryjích

Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK

Galerie Samson Cafeé

Vysoká brána

Pamětní síň Jaroslava Fraňka

3. Struktura organizace a personální obsazení:

Ředitelka:

- Mgr. Magdalena Elzníková Mikesková, Dis.,

Hospodářsko-správní oddělení:

- Mgr. Kateřina Blažková, zástupce ředitelky pro výstavní sítě a objekty v Rakovníku
- Petra Kopáčková, ekonomka, zástupce ředitelky pro personální a ekonomické záležitosti,
- Simona Pisárová, ekonomka, na rodičovské dovolené
- Vlasta Pavlíčková, pokladní
- František Štiller, projekty

Oddělení historie a společenských věd:

- Mgr. Lenka Šmídová, vedoucí historického oddělení a etnograf
- Mgr. Barbora Honzíková, DiS., muzeolog
- Mgr. Barbora Bednářová Šafránková, muzeolog
- Nikola Štefánková, odborný pracovník
- Petra Pulawski, dokumentátor
- Iveta Dušková, dokumentátor
- MgA. Daniela Vokounová, fotograf, restaurátor, odborný pracovník,
- Mgr. Veronika Kuchárová, historička, archivářka, správce knihovny a archivu

Archeologické oddělení:

- Mgr. Kateřina Blažková, archeolog
- Mgr. Jana Bezáková, archeolog

Přírodovědné oddělení:

- Radek Remar, odborný pracovník
- Michaela Zoubková, ošetřovatelka, pěstitelka, průvodkyně

Oddělení informací a knihoven:

- Mgr. Veronika Kuchárová, historička, archivářka, správce knihovny a archivu

Propagace:

- Irena Smržová, propagační činnost pobočka Lány, správce emailového marketingu
- Vladimíra Kubičková, propagační činnost pobočka Rakovník, grafický design
- Petra Pulawski, grafický design
- Mgr. Barbora Honzíková, propagační činnost pobočka Nové Strašecí
- Nikola Štefánková, propagační činnost pobočka Jesenice

Výstavní oddělení:

- MgA. Daniela Vokounová, fotograf,
- Petra Pulawski, grafický design

Technické oddělení a průvodci

- Jiří Honzík, údržbář
- Petr Daňhel, údržbář
- Miroslav Varyš, průvodce, úklid
- Vladimíra Kubičková, průvodce, úklid
- Kateřina Bílá, průvodce, úklid
- Jaroslava Kolářová, průvodce, úklid
- Marcela Kubičková, průvodce, úklid, na rodičovské dovolené
- Soňa Vágnerová, průvodce, úklid
- Jaroslava Honzíková, průvodce, úklid
- Jana Toldeová, průvodce, úklid

Externí pracovníci:

Průvodcovskou činnost na objektech a pobočkách v letní sezóně, o víkendech a o svátcích zajišťovali pracovníci na částečné úvazky.

4. Muzeum T. G. M. Rakovník a jeho pobočky

4.1 Muzeum Rakovník

Muzeum v Rakovníku, původně městské, později okresní se od roku 2002 stalo součástí příspěvkové organizace Středočeského kraje s názvem Muzeum T. G. M. Rakovník. Rakovnické muzeum vzniklo v souvislosti s přípravami a sběry na Národopisnou výstavu československou konanou v Praze v roce 1895. Muzeum bylo slavnostně otevřeno v budově chlapecké školy 24. 7. 1898 u příležitosti 100. narozenin Františka Palackého. Po několika stěhování sbírek a expozic se v roce 1936 přestěhovalo do barokní budovy paláce plaských cisterciáků u Pražské brány, kde sídlí dodnes. V roce 1984 k němu bylo připojeno několik poboček: v Novém Strašecí, v Jesenici a ve Skryjích, v roce 1998 také Památník Jaroslava Fraňka v Nezabudicích a v roce 2003 k nim přibylo Muzeum T. G. Masaryka v Lánech. V průběhu 20. století prošly jeho expozice několika proměnami poplatnými době. V současnosti prezentuje hned několik stálých expozic od gotického suterénu po barokní mansardu se zaměřením na regionální specifika: Geologie a hornictví, Voda v krajině a rybářství (s živými zástupci ryb v několika akváriích), RAKO 1883 – 2003, Příroda Rakovnicka (s živými zástupci hadí říše v několika teráriích), Vývoj Rakovnicka od pravěku do 19. století a Bitva u Rakovníka 1620. Na nádvoří jsou v lapidáriu vystaveny původní architektonické prvky z Vysoké brány a kamenná pec z archeologického výzkumu slovanské chaty a vstupuje se odtud do Pražské brány s expozicí věnovanou Sboru rakovnických ostrostřelců. Díky participativnímu rozpočtu Středočeského kraje v roce 2021 vznikla na parkánu muzea nová geologická expozice. Kromě toho budova nabízí dva výstavní prostory pro krátkodobé výstavy (velká síň v mansardě a Petrovcova výstavní síň v přízemí). V průběhu roku muzeum nabízí množství doprovodných programů pro školy, přednášek, koncertů a akcí pro veřejnost: cyklus letních koncertů Nokturna, Muzeum na dvoře, Muzejní noc, Festival duchovní hudby, Soutěž o nejchutnější a nekrásnější vánočku a Vysoká brána, při níž se bohatým celodenním programem s tradičním jarmarkem každoročně zahajuje turistická sezóna ve městě.

Muzeum T. G. M. Rakovník, Nám. Obětovaných 1, 269 01 Rakovník

tel: 313 512 768; 731 449 331, e-mail: cp1@muzeumtgm.cz

Otevírací doba: po: zavřeno, út - ne 9:00 - 17:00 hodin, červenec, srpen út - ne 9:00 - 18:00 hodin

4.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Myšlenka vzniku muzea, které by se věnovalo osobnosti T. G. Masaryka, vznikla u lánských občanů již po smrti prvního československého prezidenta, bohužel konkrétnější podobu mohla tato myšlenka získat až po roce 1989. Právě díky iniciativě lánských občanů začala idea muzea postupně dostávat formu a tvar. Postupně vznikla nadace pro vybudování muzea, byl vytipován vhodný objekt a začalo se s přestavbou. Budovu muzea v roce 1998 převzalo jako svou významnou pobočku tehdy Okresní muzeum Rakovník. Muzeum se podařilo postupně dobudovat a dne 7. března 2003 bylo slavnostně otevřeno.

V současné době muzeum nabízí návštěvníkům expozice mapující jak osobnost T. G. Masaryka a jeho rodinu, tak i období, ve kterém žil. V prvním patře muzea jsou vystaveny především osobní předměty T. G. Masaryka i členů jeho rodiny. Návštěvníci mohou více nahlédnout do soukromí Masarykovy rodiny, poznat jaká byla jejich oblíbená jídla nebo záliby. Významná část expozice je věnována období první světové války, především československým legiím a vzniku Československé republiky. Zmapován je i pobyt T. G. Masaryka na zámku v Lánech včetně informací, jak probíhal Masarykův všední den. Druhé patro muzea prezentuje období let 1918 – 1938 známé jako období první republiky a novou část expozice nazvanou Prezident odešel, která interaktivním způsobem ukazuje období těsně po smrti prezidenta T. G. Masaryka a etapy, které následovali.

Muzeum pořádá také krátkodobé výstavy a kulturní akce. K nejvýznamnějším patří tradiční akce Den s T. G. M. a Masarykova vatra. Prostory muzea jsou bezbariérové, přizpůsobené rodinám s malými dětmi i cyklistům. Návštěvníci mohou využít muzejní kavárnu.

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech, Zámecká 197, 27061 Lány

tel.: 313511209, mobil: 602254289, e-mail: lany@muzeumtgm.cz

Otevírací doba: po – zavřeno; květen – říjen úterý – neděle 9.00 – 17.00;

listopad – duben úterý – pátek: neděle 9.00 – 16.00; sobota, neděle, svátky 10.00 – 16.00

4.3 Muzeum Nové Strašecí

Muzeum Nové Strašecí leží ve východní části okresu Rakovník asi 40 km západně od Prahy. Instituce muzea v Novém Strašecí je se svým rokem založení 1894 nejstarší podobnou institucí v regionu. Sbírky se zprvu nacházely na radnici a později v nové budově okresního domu. V roce 1942 se stěhovaly do budovy bývalé školy u kostela, kde byly zpřístupněny v roce 1943 a kde je sídlo muzea dodnes. Od roku 1984 je pobočkou Muzea T. G. M. Rakovník. Jeho hlavní zaměření je dáno sbírkovým fondem a dvěma stálými expozicemi: Expozice venkova a Keltové na Novostrašecku. Expozice Keltové na Novostrašecku vznikla v roce 2007 podle scénáře přední české archeoložky a specialistky na dobu laténskou PhDr. Natalie Venclové jako připomenutí evropsky významných keltských lokalit v okolí města. V první řadě prezentuje příběh nálezů slavné opukové hlavy Kelta u valového areálu u Mšeckých Žehrovic. Expozice zahrnuje repliky keltského obydlí, model valového areálu, hrnčířské pece, železářské huti nebo dílny na výrobu švartnových šperků, což je specifikum této oblasti, která je běžně archeology nazývána jako industriální oblast keltské Evropy ve 3. století př. n. l.. Etnografická expozice venkova se snaží přiblížit moderním trendům současného muzejnictví a názornější formou s možností vlastního vyzkoušení konkrétního jevu blíže nastínit naši minulost. Za pomoci originálních sbírkových předmětů i replik se zde návštěvníci seznamují s běžnými činnostmi i s vybranými řemesly našich předků provozovanými především na venkově. Muzeum disponuje ještě jednou výstavní síní pro krátkodobé výstavy místních umělců a výstavy muzejního charakteru. Pravidelně muzeum nabízí doprovodné programy pro školy, pořádá přednášky, soutěže (O Velikonočního beránka), adventní koncerty a akce pro veřejnost, mezi nimiž si největší oblibu získal Den s Kelty, kterým si každoročně připomínáme výročí nálezů opukové hlavy Kelta. V prostorách muzea se nachází i knihovna s badatelnou pro prezenční výpůjčky. Knihovna má regionální i všeobecný charakter a obsahuje cca 7 300 knih a časopisů.

Muzeum Nové Strašecí, U Školy 123, 271 01 Nové Strašecí

Telefon 313 572 563, e-mail: nstraseci@muzeumtgm.cz

Otevírací doba: Po: zavřeno. Út až pá: 8.00 – 15.30; So: 9.00 – 13.00, Neděle: 13.00 – 17.00

4.4 Vlastivědné muzeum Jesenice

Vlastivědné muzeum Jesenice bylo založeno roku 1959. Předcházet mu dětský vlastivědný a vodácký kroužek Havana pod vedením Karla Nebeského a Karla Fibigera. Tento spolek, přejmenovaný krátce nato na kroužek archeologický, začal sbírat artefakty z jesenické minulosti a zkoumat místní historii. Nově zřízené muzeum vzniklo v komplexu staré školy a přilehlého městského hotelu.

Muzeum patřilo původně městu Jesenice, až od roku 1991 je pobočkou Muzea T. G. M. Rakovník. V tomto roce bylo také přestěhováno do dnešních prostor. Budova na okraji náměstí, ve které se muzeum nachází, byla postavena v roce 1840 jako měšťanský dům. Po válce zde sídlily národní výbor a knihovna. První stálá expozice byla slavnostně otevřena v roce 1997.

V roce 2019/2020 vznikla díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR a Středočeského kraje nová expozice s názvem „Poklady ze středověkých hrádků a tvrzí na Jesenicku“. Nová expozice je věnována především unikátním středověkým hrádkům a tvrzím, které se hojně nacházejí právě v jesenickém regionu. K nejvýznamnějším sbírkovým předmětům prezentovaným v expozici patří tzv. Tleský poklad, nalezený v roce 1962 výše zmiňovaným klubem Havana. Jedná se o skleněné kroužky z černého a zeleného skla, které zřejmě ve středověku nahrazovaly drobné platidlo.

V roce 2021 opět díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR a dále díky podpoře města Jesenice vznikla další část nové expozice s názvem Příroda a lidé na Jesenicku. Byla tak z větší části zcela dokončena celková modernizace muzea.

Další expozice muzea prezentují historii starých řemesel či rekonstrukci staré lékárny s původním vybavením z roku 1843. V budově jsou k dispozici dva výstavní sály. Na nádvoří a zahradě muzea se pravidelně pořádají kulturní akce.

Vlastivědné muzeum Jesenice, Mírové nám. čp. 15, 270 33 Jesenice

Tel. 313 599 359, e-mail: jesenice@mzeumtgm.cz

Otevírací doba:

Pondělí zavřeno; Út – Pá 8:00 – 15:30; so 8:00 – 12:00, ne 13:00 – 17:00

4.5 Památník Joachima Barranda ve Skryjích

Památník Joachima Barranda ve Skryjích začal vznikat záhy po Barrandově smrti v roce 1883, kdy se výzkumem prvohorní fauny v okolí Skryjí zabývala řada profesionálů i amatérů. V hotelu jednoho z nich, Antonína Šindlera, vznikla první veřejná expozice skryjské prvohorní fauny. Tato poměrně rozsáhlá sbírka byla později umístěna ve škole a následně po vědeckém zhodnocení J. Němcem byla vytvořena expozice v budově bývalé Kampeličky ve Skryjích. V roce 1984 se stala pobočkou rakovnického muzea a v roce 1997 byla přenesena a zpřístupněna v budově bývalé školy. Základem památníku je Paleontologická a geologická expozice v prvním patře, která obsahuje množství paleontologických nálezů prvohorní fauny z okolí Skryjí a Týřovic a horniny typické pro skryjsko-týřovické kambrium. Zajímavostí je ukázka možného vzniku zkamenělin či model ontogenetického vývoje trilobita *Sao hirsuta*, který proslavil Skryje v celém světě. Vše je doplněno obrazovými materiály, informačními panely, fototapetami a modely prvohorních živočichů, zaujmou však také osobní přístroje J. Barranda. V přízemí budovy vznikla v roce 2011 expozice Týřov známý i neznámý. Zřícenina tohoto unikátního hradu ze 13. století se nachází na skále nad řekou Berouňkou cca 3 km severovýchodně od Skryjí. K vidění jsou kromě modelu také nálezy z dlouholetých archeologických výzkumů v roce 2012 zesnulého Prof. Tomáše Durdíka. Součástí skryjského muzea je také oddíl věnovaný životu na venkově na konci 19. a na počátku 20. století. Fotografie venkovských roubených obytných domů i hospodářských stavení (stodoly, sýpky, špýchary) ze Skryjí a okolí dokumentují ukázku lidové architektury zdejšího kraje a místnost upravená jako kuchyně představuje ukázku bydlení na venkově s nábytkem, textiliemi, nádobím a doplňky, které pamatují naše babičky a prababičky. V Památníku Joachima Barranda začíná geologická zážitková stezka Po stopě trilobita.

Památník J. Barranda, 270 42 Skryje 68.

Tel.: 313 516 226, e-mail: priroda@muzeumtgm.cz, tel.: 733 642 151,

Otevírací doba:

po – zavřeno, říjen - duben: út - ne 8.30 - 15.30 a květen, červen, září: út - pá na požádání;

květen, červen, září: so, ne 9.00 - 17.00; červenec, srpen: út - ne 9.00 - 17.00

4.6 Galerie Samson Café

Galerie Samson Café je nekuřácká kavárna s možností nákupu drobných předmětů a zároveň výstavním prostorem pro krátkodobé výstavy menšího rozsahu převážně regionálních výtvarníků, literární a hudební autorské večery, autogramiády a prezentační akce Muzea T. G. M. Rakovník. Objektu dala jméno rodina Samsonů, která ve městě žila v 16. a 17. století a jejíž členové zastávali v Rakovníku významné úřady. Dům patří k nejstarším městským dochovaným stavbám. Při opravách v průběhu 20. století byla na domě odkryta renesanční sgrafita znázorňující výjev ze života biblického Samsona. Dochovaná výzdoba a architektura interiéru svědčí o renesančním původu přední části budovy. Sgrafity bylo ve městě zdobeno více domů (na náměstí a v Trojanově ulici), ale veškerá výzdoba kromě této jediné byla zničena ve 2. polovině 19. století. Muzeu jej město pronajímá od roku 2001 ke kulturnímu využití. V roce 2013 byla v Galerii Samson Café pro tvořivé děti v jedné místnosti otevřena dětská herna s dílnou, kde si děti pod dohledem rodičů, případně skupiny dětí na objednání pod dohledem lektorky, mohou vytvářet dekorační předměty podle vzorů vystavených děl či vlastní fantazie. K tematickým výstavám jsou také vyhlašovány workshopy a tvořivé dílny pod vedením lektora pro veřejnost.

Galerie Samson Café, V Brance 233, 269 01 Rakovník

tel.: 313 51 62 30, e-mail: rakovnik@muzeumtgm.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

po - pá 9.00 - 17.00 hodin, so, ne – zavřeno

4.7 Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK

Dům, ve kterém se dnes nachází muzeum, nechala Alice G. Masaryková na vlastní náklady v roce 1928 vybudovat pro místní pobočku Československého červeného kříže. Budova včetně okolní zahrady pak sloužila jako vzorný sociální dům a jedna z prvních poraden pro matky s dětmi, a to až do roku 1991. Slavnostnímu zahájení výkopu základů domku byli v neděli 27. května 1928 přítomni dr. Alice Masaryková, prezident T. G. Masaryk, ministr zahraničí Edvard Beneš a američtí hosté (dodnes se z tohoto aktu dochovaly fotografie i filmové záběry).

Poté, co domek přestal sloužit jako poradna pro matky s dětmi, nabídl jeho prostory majitel domku Český červený kříž tehdy Okresnímu muzeu Rakovník, které v Lánech budovalo pobočku věnovanou prezidentu Masarykovi.

Dne 2. května 2002 zde byla otevřena Pamětní síň Alice G. Masarykové s malou expozicí. Bohužel domek, který by dlouhodobě ve vlastnictví Českého červeného kříže, nebyl v dobrém technickém stavu a rozsáhlejší investice ze strany muzea nebyla možná. Situace se změnila až v roce 2017, kdy byl objekt za 2 miliony korun odkoupen Úřadem Středočeského kraje a stal se součástí lánské pobočky Muzea T. G. M. Rakovník, p.o.

Muzeum následně využilo výzvy IROP a ještě v roce 2017 připravilo projekt pro rekonstrukci budovy a vybudování nové expozice. Projekt sice uspěl, ale v konkurenci dalších projektů již na něj nebyly alokovány finanční prostředky. Nakonec ale finance na rekonstrukci objektu schválil zřizovatel Muzea Středočeský kraj a po peripetích s výběrovým řízením se konečně dne 18. března 2020 začalo rekonstruovat. Začátkem září 2020 téměř po třech letech navíc přišla zpráva, že byly uznány finanční prostředky na původní projekt zpracovaný pro IROP. Rekonstrukce se tak začala opět řídit iropovými pravidly, ale zároveň byla také zajištěna finanční stránka celého projektu. Autoři projektu se také rozhodli změnit název objektu z Pamětní síně Alice G. Masarykové a ČČK na Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK, což lépe odpovídá současným muzejním standardům.

Díky dotaci tak bylo možné kompletně zrekonstruovat celou stavbu. Došlo k novému vystavění krovu a střechy, vybudování nového zdroje topení, kompletní výměně elektroinstalace, rozvodů vody, odvlhčení objektu, položení nových podlah, vybudování datových rozvodů a nainstalování nové EPS a EZS včetně kamerového

systému, rekultivaci zahrady a vybudování pítka v zahradě. Celý objekt je bezbariérový včetně bezbariérové plošiny a toalety pro hendikepované návštěvníky. Díky iropové dotaci zde zároveň vznikla zcela nová a moderní expozice, která návštěvníky seznamuje s historií vzniku domku, který dlouhá léta sloužil jako poradna pro matky s dětmi, s osobností Alice G. Masarykové a historií Červeného kříže včetně Československého červeného kříže.

V přízemí objektu budou moci návštěvníci vidět rekonstrukci bytu Alice G. Masarykové s autentickým Aliciným nábytkem a rekonstrukci dobové čekárny pro matky s dětmi. V přízemí je také situována zcela nová pokladna se zázemím pro průvodce. V prvním patře objektu se expozice věnuje historii světového Červeného kříže s důrazem na období první světové války a válečných konfliktů vůbec. Prostor je zde ale situován tak, aby se dal v budoucnu využít i k přednáškám a besedám či jako místo k setkávání.

Všechny prostory doplňuje moderní audiovizuální technika s na míru navrženými filmovými projekcemi, vizualizacemi, a dokonce interaktivními hrami.

Slavnostní otevření muzea proběhlo dne 25. června 2022.

Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK, Za Školou 200, 270 61 Lány

tel.: 313 511 209, e-mail: laney@muzeumtgm.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Červenec – srpen út – ne 10.00 - 16.00

Červen, září, říjen so, ne, svátky 10.00-16.00

Ostatní dny otevře průvodce z Muzea T. G. Masaryka v Lánech

4.8 Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích

Idea vzniku Pamětní síně Jaroslava Fraňka v Nezabudicích, vznikla v roce 1997, kdy byla na restauraci Rozvědčák u řeky Berounky slavnostně odhalena pamětní deska věnovaná tomuto významnému nezabudickému rodákovi a zakladateli nejen tohoto hostince, ale především tradice místa, které je dodnes oblíbeným turistickým cílem vodáků i pěších turistů obdivujících krásy Křivoklátska. Při této slavnostní příležitosti byla v nezabudické hospodě U Jindřicha otevřena krátkodobá výstava, která prezentovala dokumenty týkající se života Jaroslava Fraňka a která byla podnětem k dohodě mezi Obecním úřadem v Nezabudicích a rakovnickým muzeem o vybudování pamětní síně v místnosti obecního úřadu. Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích byla slavnostně otevřena v roce 1998. Jejím základem se staly předměty z pozůstalosti Jaroslava Fraňka, darované muzeu ze soukromé sbírky. Jako legionář se Franěk v 1. světové válce účastnil bitvy u Zborova, kde utrpěl zranění, kvůli kterému by poslán zpět do vlasti. Právě tehdy postavil Hostinec U Rozvědčika, který se na nějakou dobu stal také víkendovým útočištěm rodiny spisovatele Oty Pavla. Za 2. světové války se Franěk aktivně zapojil do protinacistického odboje a na svém pozemku i v hostinci ukrýval zbraně, za což byl v roce 1. 7. 1943 nacisty popraven. V roce 1999 získalo muzeum část Fraňkovy korespondence, která obsahuje také jeho poslední dopis před popravou a kapesník vyšíváný ve vězení.

Obecní úřad Nezabudice, Nezabudice 68, 270 23 Nezabudice

Kontakt: tel. 313 51 62 30, 731449322

Otevírací doba:

červenec - srpen: na zavolání

5. Sbírkotvorná činnost

Muzeum T. G. M. Rakovník spravuje sbírku evidovanou v centrální evidenci sbírek pod číslem MRV/002-05-13/245002. Sbíрка je rozdělena na podsbírky – č. 21 fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová nebo zvuková média, č. 19 písemnosti a tisky, č. 20 negativy a diapozitivy a č. 25 podsbírka Rakovník, podsbírka Lány, podsbírka Nové Strašecí a podsbírka Jesenice.

5.1 Evidence sbírkových předmětů

K 31.12.2024 eviduje Muzeum T. G. M. Rakovník včetně poboček celkem 34985 trojrozměrných sbírkových předmětů. Po celý rok průběžně pokračovala kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a kontrola zápisů ve sbírkotvorném programu PRO MUZEUM od firmy Bach.

Průběžně probíhalo také doplňování zápisů do přírůstkových knih (I. stupeň evidence), katalogizačních karet (II. stupeň evidence) a do PC (aplikace Bach) včetně fotodokumentace sbírkového fondu. Po celý rok se uskutečňovala aktivní metodická spolupráce s pobočkami v rámci evidence sbírkového fondu (průběžné schůzky, návštěvy depozitářů, spolupráce při inventarizaci).

5.2 Nákup sbírek v rámci Koncepce sbírkotvorné činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Středočeským krajem

Díky finanční podpoře Středočeského kraje v rámci Koncepce sbírkotvorné činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Stř. krajem se podařil zakoupit do sbírkového fondu soubor **Soubor medailí a plaket vážící se převážně k osobnosti T. G. Masaryka a soubor chmelových známek a drbnou regionální faleristiku** v celkové hodnotě 96.396,- Kč a **Soubor sbírkových předmětů dokladující historii Červeného kříže a historii ošetřování včetně předmětů vážících se k období první republiky** v celkové ceně 62.950,- Kč.

5.3 Inventarizace sbírek

V roce 2024 proběhla inventarizace části sbírkového fondu z podsbírky 25 – jiná pobočka Rakovník, kde bylo zkontrolováno 215 inventárních čísel – sbírka hraček a 1903 inventárních čísel – sbírka přírodovědného oddělení.

6. Vědecko-výzkumná, odborná a kulturní činnost jednotlivých oddělení

6.1 Archeologické oddělení:

V roce 2024 bylo archeologickým oddělením v rámci výkonu archeologické památkové péče dozorováno **75 staveb**. Dozorů na stavbách fyzických osob bez investičního záměru proběhlo 38, počet dozorů staveb s investičním záměrem vyrovnaně dosáhl počtu 37. Záchranné archeologické výzkumy pozitivních situací na těchto stavbách proběhly 3. Archeologické oddělení provedlo také 2 větší dlouhodobé prospekce: trasy Vodovodního přivaděče Ohře z Nechanické přehrady na k. ú. Jesenice a Oráčov a trasy Obchvatu Rakovníka formou subdodávky pro Ústav památkové péče severozápadních Čech v Mostě a Ústav archeologické památkovém péče středních Čech.

Monitoring a průzkumy lesní těžbou a zemědělskou orbou pravidelně narušovaných lokalit a nemovitých památek přinesly nové významné nálezy. Pokračující prospekce probíhaly na hradišti Dřevíč (k. ú. Kozojedy), na polních polohách v k. ú. Chrástřany, Kolečovice a Mšec, ale došlo i k záchraně a dokumentaci významného **depotu 12 zlatých keltských statérů** a jejich nominálů v lesní poloze v severní části Rakovníka. Na jeho záchraně má zásadní podíl nálezce první mince pan **Oldřich Štefek** z Řevničova, který její náhodný nález obratem oznámil a umožnil tak archeologickým výzkumem zdokumentovat a odborně vyzvednout celý depot.

Výstavní činnost oddělení byla ještě v první polovině roku 2024 zaměřena na prezentaci královských klenotů z období stěhování národů. Kromě komentovaných prohlídek a programů pro školy a doprovodných akcí pro veřejnost na výstavě **Záhada zlatých šperků** proběhla rovněž derniéra výstavy, během které se naposledy rýžovaly české granáty a proběhla poslední komentovaná prohlídka výstavy s jejími autory. Poklad zlatých šperků byl také po skončení výstavy výjimečně zapůjčen na týden u příležitosti Mezinárodního dne archeologie do Prácheňského muzea v Písku. Na pobočce v Novém Strašecí se oddělení podílelo na výstavě ke **130. výročí** založení pobočky včetně účasti na doprovodných akcích.

V počtu lektorovaných doprovodných archeologických programů pro školy i pro veřejnost pokračoval velký zájem o končící výstavu zlatých šperků, stejně tak se opakoval zájem o naučné vycházky pro veřejnost po archeologických lokalitách

regionu v rámci **Archeologického léta**. Ani vycházky na základě poptávky institucí či obcí a škol nebo zájem o přednášky mimo muzeum v institucích se nezmenšil. Významným muzejním počinem oddělení roku byl ve dnech 1. – 2. 11. 2024 2. ročník rekonstrukce **bitvy u Rakovníka 1620** na rakovnickém letišti a 9. – 10. 11. 2024 rekonstrukce pochodu od Rakovníka na Bílou horu **Memoriál 1620** ve spolupráci s projektem *1620 Cesta k porážce*. Na pobočce Nové Strašecí oddělení opět připravilo ve spolupráci s městem Nové Strašecí 2. ročník opukového symposia při příležitosti Dne s Kety oslavujícího **81. výročí nálezu opukové hlavy Kelta** u Mšeckých Žehrovic. Při této příležitosti byla realizována dvoudenní prezentace **depotu 12 zlatých keltských mincí**. Do expozice Vlastivědného muzea v Jesenici oddělení také zprostředkovalo navrácení významné části souboru skleněných kroužků z **Tleského pokladu ze 13. století**, který byl tak po více jak 60 letech zkompletován po dlouhodobé zápůjčce v Národním muzeu.

V odborné činnosti byla maximální pozornost věnována zpracování depotu zlatých keltských mincí, ale opět byly publikovány pravidelné příspěvky v periodikách a pokračovala aktivní účast na odborných konferencích (Dějiny archeologie, Most), seminářích (Seminář archeologů z muzeí při AMG, Boskovice) a komisích (SAK). Velkým úspěchem odborných výstupů oddělení se stala dvě ocenění pro publikaci *Královské klenoty ze Mšece a Řevničova* – udělení 2. místa v kategorii Muzejní publikace roku v národní soutěži **Gloria Musaealis** a 1. místo v kategorii Akademická cena v soutěži o cenu Karla Absolona **Zlatý mamut** vyhlašovanou Moravským zemským muzeem v Brně, Archeologickým ústavem Av ČR, v.v.i. v Brně a Masarykovou univerzitou.

6.1.1 Hlavní činnost – zajištění archeologické památkové péče

- 75 ZAV formou dohledu při stavbách rodinných domů a investičních akcích menšího rozsahu na území bývalého okresu Rakovník a zajištění související agendy a administrace (227 vyřízených vyjádření ke stavebním řízením, dohody se stavebníky, objednávky od investorů, potvrzení ke kolaudacím, vyúčtování, zanesení do databáze AMČR)
- 3 pozitivní ZAV: kovové nálezy z období středověku, bitvy u Rakovníka 1620 a novověku z detektorové prospekce při skrývce pro obchvat Rakovníka (10-11/2024),

novověká studna při přístavbě rodinného domu na Husově náměstí v Rakovníku (9/2024), zásypy starší novověké zástavby při obnově vodovodu na Nám. J. Žižky (8-9/2024)

- provádění terénních průzkumů a povrchových sběrů orbou a lesní těžbou ohrožených i neohrožených lokalit a dokumentace jejich stavu ve spolupráci s badateli na základě databáze PAS ArÚ AVČR, v.v.i.
- pokračování v projektu výzkumu polykulturního hradiště Dřevíč a průběžný monitoring stavu dalších nemovitých památek v okrese (20 %)
- spolupráce s NPÚ ú. o. p. středních Čech na dokumentaci čištěné studny na hradě Krakovec
- konzultace a spolupráce na přípravě projektu vyhlídkové plošiny na hradišti Louštín dokumentace a záchrana depotu 12 zlatých keltských mincí 1-2/2024

6.1.2 Publikační a přednášková činnost, výzkumy a semináře

- články, publikace:

- Jiřík J.– Blažková K.– Bezáková J. 2024: Königliche Insignien der Spätantike aus Mittelböhmen. Archäologie in Deutschland, 40-43, v tisku.
- Bezáková J. – Blažková K. – Šámal M. – Šámal Z. 2024: Doklady přítomnosti elit na germánském sídlišti u Kolečovic (o. Rakovník). In: Archeologie barbarů. Sborník příspěvků z XVIII. Protohistorické konference. Archeologický ústav AV ČR, v.v.i. v Brně, v tisku.
- Blažková, K. – Bezáková, J. 2024: Archeologické výzkumy na území Středočeského regionu v roce 2023 Muzeum T. G. M. Rakovník, p. o. Středočeský vlastivědný sborník 42, 141-144.

- odborné semináře, konference, komise:

- Středočeská archeologická komise při ArÚ AV ČR, v.v.i (1x za 2 měsíce)
- Boskovice, 51. seminář archeologů z muzeí a institucí památkové péče Most, Dějiny archeologie: Friedrich Hammer, objevitel archeologických lokalit na Rakovnícku

- konzultování ročníkových, seminárních, bakalářských a diplomových prací:

- Zdeněk Šámal (doktorandská práce na FF UK Praha)
- Maxmilián Šámal (Katedra Klasické archeologie na FF UK Praha)

- Anežka Círová (Muzeum T. G. M. Rakovník, Škola muzejní propedeutiky AMG ČR)
- Markéta Miksová (ZČU PF, historie)

- přednášky a naučné vycházky:

- leden 2024 knihovna Řevničov: Bitva u Rakovníka 1620 (25 lidí)
- říjen 2024 knihovna Mutějovice: Depot 12 zlatých keltských mincí (20 lidí)
- červenec–srpen 2024 Archeologické léto: 2x valový areál u Mšeckých Žehrovic, 2x Bojiště u Rakovníka z roku 1620, 2x tvrziště Tlesky a expozice Poklady středověkých tvrzí a hrádků Jesenicka ve Vlastivědném muzeu v Jesenici (100 lidí)
- říjen 2024, GZW Rakovník Geologický seminář pro 1. ročníky: Depot 12 zlatých keltských mincí (65 studentů)
- 19. říjen 2024 Mezinárodní den archeologie: vycházka na hradiště Dřevíč (35 lidí)
Celkem 250 studentů a zájemců z řad veřejnosti

6.1.3 Péče o archeologickou sbírku

- zpracování archeologických výzkumů z uplynulých let (Dřevíč)
- doplňování evidence a katalogů získanými přírůstky z aktuálních prospekcí a sběrů digitalizace přírůstkové knihy a inventárních karet do systému Bach
- průběžné zpracování sbírky na pobočkách v Novém Strašecí (do II. stupně) a Jesenici (II. stupeň)
- průběžná fotodokumentace sbírkového fondu
- do konce roku 2024 zařazeny přírůstky z r. 2023 do II. stupně evidence - 300 inv. č. kontrola prostředí depozitářů a stavu uložení sbírek (5 %)
- zajištění konzervace depotu 27 stříbrných denárů z k.ú. Velká Buková a depotu 12 zlatých keltských mincí

6.1.4 Archeologické expozice

Muzeum Nové Strašecí, přízemí

- doplnění stálé expozice *Keltové na Rakovnicku* o další nálezy

Vlastivědné muzeum Jesenice, přízemí

- doplnění expozice *Poklady ze středověkých tvrzí a hrádků Jesenicka* o část souboru skleněných kroužků z Tleského pokladu a zajištění přednášky PhDr. Hedviky Sedláčkové, jejíž zásluhou byl soubor zkompleťován 11/2024

6.1.5 Výstavní činnost

- Muzeum T. G. M. Rakovník

zápůjčka zlatých královských šperků do Prácheňského muzea v Písku 10/2024

příprava ideového záměru a podkladů pro novou stálou expozici **Pravěk a středověk Rakovníka a Bitva u Rakovníka 1620** v Muzeu T. G. M. Rakovník

- Muzeum Nové Strašecí – výstava 130. výročí muzea, 9-10/2024

6.1.6 Doprovodné a archeologické akce pro školy a veřejnost

- 17. – 18. 5. 2024 Den s Kelty, 81. výročí nálezu opukové hlavy: prezentace depotu 12 zlatých keltských mincí a Opukové sympozium (420 lidí)

- 21. 6. 2024 Derniéra výstavy **Záhada zlatých šperků** (100 lidí)

- 1. – 2. 11. 2024 **Bitva u Rakovníka 1620** (899 lidí)

- 9. – 10. 11. 2024 **Memoriál 1620** pochod od Rakovníka na Bílou horu (19 pochodujících + 50 návštěvníků stanovišť u rybníka Pánovka a na Bílé hoře)

- Podzim 2024: příspěvky o historii Lánské obory pro fcb LS Lány (hradiště Zadní šance, hrad Jivno)

- Přednášky s archeologickou tematikou Jarního a Podzimního vzdělávacího cyklu:

PhDr. Josef Hložek, Ph. D.: Do manského domu hradu Křivokláta a za Tomášem Durdíkem

Mgr. et Mgr. Zdeněk Šámal: Pamatuj na smrt. Detektorová prospekce jako nový zdroj archeologického poznání Rakovníka

MgA. Jan E. Svatoš: Tajemství přemyslovských artefaktů

Mgr. Ladislav Rytíř: Reenactment třicetileté války. Rekonstrukce Bitvy u Rakovníka a pochodu na Bílou horu

Doc. PhDr. Jiří Militký, Ph.D., DSc: Poklad zlatých keltských mincí z Rakovníka a mincovnictví předoppidálního období v Čechách

Doc. Jaroslav Jiřík, Ph. D.: Bohové na nebesích, souhvězdí a symboly: Ikonografie období laténu

PhDr. Dana Stolzová: D6 – Cesta časem

Celkem 1300 dětí a dospělých

6.1.7 Výukové programy pro školy

- v rámci výuky dějepisu kurátorská prohlídka k expozici **Archeologie pravěku a středověku Rakovníka**: 6 skupin, 120 dětí

- v rámci výuky dějepisu kurátorská prohlídka k expozici **Bitva u Rakovníka 1620**: 5 skupin, 95 dětí

- program k výstavě **Záhada zlatých šperků**: 9 skupin, 180 dětí

- v rámci výuky dějepisu pro 3. třídy naučná vycházka **Za historií města Rakovníka**: 6

skupin, 130 dětí

- v rámci výuky dějepisu pro gymnázia naučná vycházka **Za opevněním města:** 2

skupiny, 22 dětí

- v rámci výuky biologie a Příměstský tábor DDM naučná vycházka **Po stopách**

kamene: 5 skupin, 100 dětí

- v rámci výuky dějepisu **Pravěk a Keltové na Novostrašecku** v Muzeu Nové Strašecí:

4 skupiny, 75 dětí

Celkem 722 dětí a studentů

6.2 Přírodovědné oddělení

6.2.1 Sbírkotvorná činnost

V roce 2024 probíhalo průběžné doplňování sbírek - 24 přírůstkových čísel v celkovém počtu 3186 ks, doplnění paleontologické sbírky o 1 přírůstkové číslo 1 ks, doplnění entomologické sbírky skupiny Lepidoptera o 24 přírůstkových čísel v počtu 3185 ks.

Po celý rok probíhala průběžná kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a průběžná kontrola zápisů v Bachu (I. a II. stupeň evidence), označení sbírek zapsaných do CES, fotodokumentace (digitalizace) nově nabytých sbírkových předmětů

V průběhu roku 2024 proběhla inventarizace části sbírkového fondu. Kontrola se prováděla v expozicích a depozitáři Muzea T. G. M. Rakovník. Bylo zkontrolováno 1903 inventárních čísel k 31. 12. 2024.

6.2.2 Výstavy a expozice

V roce 2024 se přírodovědné oddělení podílelo na vzniku architektonické studie k nové expozici Muzea Rakovník.

6.2.3 Přednášky a komentované prohlídky

- komentované prohlídky expozice Příroda Rakovnicka (ZŠ, SŠ, Speciální škola)
- přednáška Plazi Rakovnicka (GZW) s ukázkou krmení chovaných plazů
- přednáška Plazi Rakovnicka (Domov seniorů Rakovník)
- přednáška Sovy ČR (ZŠ)
- přednáška Ptáci na Rakovnicku (ZŠ, GZW)

6.2.4 Projekty a akce

- Mezinárodní sčítání vodních ptáků – Berounka (Skryje-Roztoky), Rakovnický potok - město, Žákův rybník (FŽP ČZU Praha)
- Akce Buteo – spolupráce na celostátním sčítání kání lesních pro Muzeum Boskovicka

- kontrola, vyvěšování a čištění ptačích budek (ROS Fénix, LČR)
- zápis zoologických dat do databází AVIF a NDOP
- jarní transfer obojživelníků – zajištění bezpečnosti transferu, určování druhů a pohlaví obojživelníků, lokalita Javůrek, Novina, ve spolupráci s CHKO Křivoklátsko
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2024 byl monitorován – výr velký (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2024 byla monitorován kulíšek nejmenší (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2024 byla monitorován sýc rousný (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2024 byla monitorován luňák červený (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- spolupráce při odchytu a kroužkování ptáků s ROS Fénix Rakovník a kroužkovatelem S. Lepičem na Kněžických rybnících (okr.Louny).
- účast na semináři o přírodě Kladenska a Křivoklátska a její ochrana
- Vítání ptačího zpěvu (Rakovník, Kladno) – ve spolupráci s ROS Fenix Rakovník, ČSO, Záchranná stanice AVES Kladno
- Muzejní noc - téma - ornitologie, entomologie, ochrana přírody, botanika, záchrana zraněných živočichů a včelařství, význam ochrany životního prostředí
- přednáška o sovách v přednáškové síni Dr. Spalově
- soutěžní tajenka s malou odměnou pro děti
- Český rozhlas Střední Čechy – rozhovor o Skryjských jezírkách
- organizace Turistického pochodu Barrande a trilobit
- technická pomoc při instalaci a deinstalaci výstav

6.2.5 Spolupráce s institucemi

V roce 2024 probíhala spolupráce s těmito subjekty: CHKO Křivoklátsko, AOPK ČR, ČSO, AVES Kladno, LČR, KČT Rakovník, ROS Fénix Rakovník, obec Skryje, Muzeum regionu Boskovicka, FŽP ČZU Praha, RAKOvčelařici Rakovník

6.2.6 Odběrové místo AVES

Po celý rok 2024 tradičně probíhala spolupráce se Záchrannou stanicí AVES Kladno. Odběr zraněných živočichů, mláďat a dalších živočichů vyžadujících pomoc. Po prvotním zhodnocení stavu, první pomoci a konzultaci se Stanicí jsou živočichové transportováni k dalšímu ošetření přímo na Stanici, nebo po vyléčení u nás jsou vypuštěni do volné přírody. Vždy se tak děje ve spolupráci se zaměstnanci Záchranné stanice. Za rok 2024 poskytnuta pomoc několika desítkám živočichů.

6.2.7 Poradenství

Po celý rok 2024 probíhalo poradenství v oblasti ochrany přírody, herpetologie, ornitologie, ochrany ptáků, zimního přikrmování, určování druhů ptáků, instalace a údržba hnízdních budek apod.

6.3 Oddělení historie a společenských věd

Oddělení historie a společenských věd po celý rok soustředilo především na péči o sbírkový materiál, dozorovalo sbírkotvornou činnost celé instituce a dohlíželo na inventarizaci na všech pracovištích včetně poboček. Po celý rok se podílelo na přípravě kulturních akcí a výstav. Oddělení historie a společenských věd po celý rok 2024 připravovalo přednáškovou a publikační činnost a aktivně se podílelo na pořádání komentovaných prohlídek v rámci probíhajících výstav.

6.3.1 Sbírkotvorná činnost

Chronologická evidence:

V přírůstkové knize Rakovník zapsáno za rok 2024 (k 31. 12. 2024) celkem 250 přírůstkových čísel, z toho 160 přírůstkových čísel z oboru národopis a historie a tyto sbírky jsou zapsány zároveň ve II. stupni evidence (systematická evidence).

Systematická evidence:

Katalogizace historické a národopisné sbírky probíhá průběžně podle tematických celků (včetně poboček):

Historická sbírka – H 8558 (poslední inventární číslo)

Národopisná sbírka – N 7386 (poslední inventární číslo)

- Průběžná kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a průběžná kontrola zápisů v Bachu (I. a II. stupeň evidence)

- Označení sbírek zapsaných do CES

- Fotodokumentace (digitalizace) sbírkového fondu (národopis, historie):

průběžně se doplňuje seznam vytvořený v r. 2019 (fond historie a národopis Rakovník)

- Spolupráce s pobočkami v rámci evidence sbírkového fondu (průběžné schůzky, návštěvy depozitářů, spolupráce při inventarizaci).

- Vytvoření seznamu pro sbírkotvornou komisi (předměty nabyté úplatně a bezúplatně v roce 2024) + seznam předmětů navržených k odepsání ze sbírkového fondu

- Evidence převedena do BACH systems s.r.o. – ProMuzeumWEB (předcházela kontrola záznamů v Přírůstkové knize a v Obecných sbírkách) - průběžně
- Převzetí materiálu z továrny RAKO, konzultace s odborníky (průběžně)
- Jednání o převzetí bývalé sušičky chmele pro potřeby muzejního depozitáře

6.3.2 Inventarizace sbírek

V roce 2024 proběhla v Muzeu T. G. M. Rakovník inventarizace části sbírkového fondu národopis – historie – sbírka hraček (depozitář Bořivojova ulice). Bylo zkontrolováno **215 inventárních čísel**.

6.3.2 Péče o sbírkový fond, restaurování sbírkových předmětů

- návrh rozmístění sbírkového fondu v nově plánovaném depozitáři v Senomatech (průběžně)
- v roce 2024 se uskutečnilo restaurování:
: oboustranný oltářní obraz sv. Kateřiny – z kostela sv. Vavřince v Senomatech, př.č. 4/94, inv.č. H3108a ateliér Dagmar Junecká Hamsíková, Praha (dotace ISO MKČR)
- I. Etapa restaurování sochy – Jesenická Madona; př.č. J-1/2023

6.3.4 Výstavy a expozice

Oddělení historie a společenských věd se v roce 2023 podílelo na těchto **výstavních projektech**:

- **Betlémy s příběhem**, výstava ze sbírek Muzea T. G. M. Rakovník a ze soukromých sbírek, Muzeum T. G. M. Rakovník, Petrovcova výstavní síň (16. 11. 2023 - 28. 1. 2024); doprovodný program k výstavě a komentované prohlídky
- **Vánoční nadělování v Samsonu**, autorská prodejní výstava; instalace, účast (do 5. 1. 2024)
- **Plastiky RAKO ze sbírky Josefa Petra**, výstava ze soukromé sbírky, doplněno sbírkami Muzea Rakovník, Petrovcova výstavní síň Muzea T. G. M. Rakovník (26.9. – 10.11.)
- **Rok v kuchyni našich babiček**, výstava ze sbírek muzea, Petrovcova výstavní síň Muzea T. G. M. Rakovník (15.11. - 31. 12.)
- **Pomocníci v kuchyni** - výstava ze sbírek muzea, Vlastivědné muzeum Jesenice,

příprava exponátů z pobočky Rakovník (28. 6. - 8. 9.)

- **Advent a Vánoce**, tradiční adventní a vánoční zvyky, Muzeum Nové Strašecí, příprava exponátů, instalace, podklady pro doprovodné programy – pracovní listy (30. 11. 2023 - 21. 1. 2024)

- **Sváteční bábovka**, výstava ze sbírek muzea, Muzeum Nové Strašecí (28.11. 2024 - 7. 1. 2025); články k výstavě pro Novostrašecký měsíčník

Během roku 2023 probíhala průběžná kontrola a doplňování expozic:

- Skryje (kuchyně našich babiček)

- Nové Strašecí (interaktivní expozice venkova)

- Památník J. Fraňka Nezabudice (každoroční instalace expozice)

- Plán deinstalace stávajících expozic v Muzeu Rakovník a podílení se na nové architektonické studii nové expozice (18. století – 1.polovina 20. století) – průběžně

Zápůjčky a spolupráce ostatními organizacemi a muzei:

- **Kostitřas** k výstavě v OM v Lounech (16. 1. – 30. 4. 2024)

- **Soubor textilií** a předměty související s výrobou textilu ze sbírkového fondu muzea pro výstavu v Lechnýřovně, Městská knihovna Rakovník (1. 2. – 30.4. 2024)

- **Nezbytné maličkosti**, výstava módních doplňků ze sbírek Muzea T. G. M. Rakovník, vypůjčitel Muzeum obce Kobylí (20. 5. – 31. 10. 2024)

- **Jak jsme si hráli**, výstava hraček 60. – 80. léta 20. století ze sbírek Muzea T. G. M. Rakovník, vypůjčitel Oblastní muzeum v Lounech (13. 6. – 31. 10. 2024)

- **Koňský postroj**, badatelské účely, PhDr. N. Profantová, CSc., Praha

- **Chmelařské pomůcky**, SOKA Rakovník (19. 9. – 31. 12. 2024)

6.3.5 Přednášky, komentované prohlídky, kulturní akce

- **Betlémy s příběhem**, komentované prohlídky výstavy pro žáky ZŠ, speciálních škol a MŠ s pracovními listy) - leden 2024

- **Rakovník 19. století**, prezentace pro ZŠ Šanov (25. 1. 2024)

- **Velikonoční zvyky**, prezentace pro obec Řevničov (20. 3. 2024)

- **Vysoká brána**, Muzeum T. G. M. Rakovník, 8. 5. 2024 (účast)

- **Výroba textilu**, doprovodný program k interaktivní expozici venkova, Muzeum Nové Strašecí (22. 5. 2024)

- **Muzejní noc**, Muzeum T. G. M. Rakovník, účast (8. 6. 2024)
- **Soutěž o vánočku**, Přednášková síň D. K. Spalové Rakovník, 12. 12. 2024
- Příprava „skládaček“ s dvouměsíčním programem Muzea T. G. M. Rakovník (včetně poboček) – prezentace akcí

6.3.6 Ostatní

- vyřizování badatelských dotazů: průběžně, celoročně
- účast na sbírkotvorné komisi Muzeum Kladno
- účast na etnografická komisi Stř. kraje (plán rozvoje na další období)

6.4 Archiv, fotoarchiv, knihovna

6.4.1 Evidence:

- V přírůstkové knize **archívu** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31. 12. 2024) celkem **57** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **fotoarchívu** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31. 12. 2024) celkem **0** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **knihovny** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31. 12. 2024) celkem **58** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **časopisu** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31. 12. 2024) celkem **32** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **CD/DVD** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31.12.2024) celkem **2** přírůstková čísla.
- V přírůstkové knize **Štočky/diapositivy/fotografické desky/filmy** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31.12.2023) celkem **0** přírůstkové číslo.
- V přírůstkové knize **příruční knihovny** Rakovník zapsáno za rok 2023 (k 31. 12. 2024) celkem **58** přírůstkových čísel.

Zapsání sbírek do systému CES, Bach, či knižního systému Clavius

6.4.2 Digitalizace sbírek:

- Průběžná fotodokumentace nových přírůstků do Bachu.

6.4.3 Ostatní:

- Vyřizování badatelských dotazů
- Průběžná kontrola a vyřizování zápůjček a výpůjček s pobočkami, ostatními muzeí a organizacemi.
- Vyřizování darovacích smluv.
- Průběžné sledování návštěvnosti, celoroční statistika v podobě půlročních a ročních výkazů o muzeu a galerii.
- Příprava podkladů z části expozice Památníku Joachima Barranda ve Skryjích na český internetový portál eSbírky.

6.5 Propagace

Propagační oddělení po celý rok uskutečňovalo pravidelné schůzky, kde docházelo k předávání informací a tipů na možnosti využití marketingových a propagačních aplikací a programů. Pokračuje rozesílání emailových pozvánek přes platformu Maileon, která umožňuje plánovat, archivovat jednotlivé rozeslané emaily. K dispozici je tak potřebná informace, kolik oslovených si rozeslané emaily přečte a další data. V současné době se rozesílají pravidelně pozvánky na akce téměř 700 zájemcům.

K největším novinkám patří vznikání nových internetových stránek muzea.

Skvělá spolupráce během roku 2024 tradičně fungovala s Radiem Relax, který často prezentoval a zval na kulturní akce a výstavy do objektů Muzea T. G. M. Rakovník. Co se týká regionálního tisku, nejvíce článků o aktivitách naší instituce prezentoval Rakovnický a Kladenský deník. Mnoho zajímavých článků a rozhovorů se též objevovalo v týdeníku Raport.

Samostatnou kapitolou jsou sociální sítě (Facebook, Instagram). Jejich prostřednictvím jsou zájemcům předávány aktuální, mnohdy online, informace o dění v rámci muzea. Tato forma je stále oblíbenější, což lze jasně dokladovat odezvou od našich jak potenciálních, tak reálných návštěvníků ve formě pochvalných hodnocení nebo zvědavých emailů.

Vysoký zájem jsme v roce 2024 zaznamenaly také ve sledovanosti našich příspěvků na kanále Youtube, který má nyní ve sledování již 1,03 tisíc odběratelů.

7. Činnost poboček, kulturní akce, výstavy

V roce 2024 navštívilo Muzeum T. G. M. Rakovník včetně všech objektů a poboček **51 401 návštěvníků**.

7.1 Muzeum Rakovník

V roce 2024 se uskutečnily všechny naplánované výstavy a kulturní akce s uspokojivou návštěvností.

7.1.1 Výstavy

Mansarda – výstavní síň:

do 26.6.2024	Záhada zlatých šperků
20.7. – 29.9.2024	Sklo, světlo, keramika – SKLOart a Václav Vágner
5.10. – 30.12.2024	Omezený systém – obrazy Dalibora Blažka

Petrovcova výstavní síň:

do 28.1.2024	Betlémy s příběhem
1.2. – 17.3.2024	Jindřich Richter – Jazzové legendy na fotografiích
21.3. – 2.6.2024	Daniel Adam z Veveslavína a jeho tisky
6.6. – 22.9.2024	Doba (před)covidová, epidemie v minulosti a současnosti
26.9. – 10.11.2024	Plastiky RAKO ze sbírky Josefa Petra
15.11. – 30.12.2024	Rok v kuchyni našich babiček – výstava ze sbírek muzea

Galerie Samson Café:

do 5.1.2024	Vánoční nadělování
9.1. – 23.2.2024	Eduard Šašek – Průřez tvorbou
27.2. – 12.4.2024	Díky tati. Jan Grünvald, Jana Rádlová
16.4. – 24.5.2024	Kateřina Pouzová – Příroda kolem nás
28.5. – 21.6.2024	MŠ Šamotka – V Šamotce se školce daří, v zimě, v létě děti tvoří
26.6. – 27.9.2024	Rakovčelařici – Včelí stráž
1.10. – 15.11.2024	Známý neznámý – Václav Karel

7.1.2 Kulturní akce

Přednášky:

- 15.2.2024   F. Talíř: Každý rok na pouti do Santiaga
- 13.3.2024   Jarní vzdělávací cyklus – PhDr. Josef Hložek, Ph.D.: Do manského domu hradu Křivokláta a za Tomášem Durdíkem
- 27.3.2024   Jarní vzdělávací cyklus – PhDr. Josef Starý, Ph.D.: Život vikinských králů podle staroseverských literárních pramenů
- 3.4.2024   Mgr. K. Blažková a Mgr. J. Bezáková: Středověké archeologické nápisové památky z Rakovnícka
- 16.4.2024   Jarní vzdělávací cyklus – MgA. J. E. Svatoš: Tajemství přemyslovských artefaktů
- 2.5.2024   Jarní vzdělávací cyklus – Mgr. et Mgr. Zdeněk Šámal: Pamatuj na smrt. Detektorová prospekce jako nový zdroj archeologického poznání Rakovnícka
- 9.5.2024   Jarní vzdělávací cyklus – Prof. PhDr. J. Opatrný, CSc.: Objevení Ameriky, Kolumbus a Vikingové
- 16.10.2024   Podzimní vzdělávací cyklus – Mgr. Libor Svoboda, PhD., Mgr. Adam Zidek, Ph.D.: Rakovníčti Mašinové? Případ Chaloupecký a spol.
- 30.10.2024   Podzimní vzdělávací cyklus – Mgr. Ladislav Rytíř: Reenactment třicetileté války. Rekonstrukce bitvy u Rakovníka a pochodu na Bílou horu
- 27.11.2024   Podzimní vzdělávací cyklus – Doc. Jaroslav Piřík, Ph.D.: Bohové na nebesích, souhvězdí a symboly. Ikonografie období laténu =
- 3.12.2024   Cesta Ománem – Viktor Koudelka
- 11.12.2024   Podzimní vzdělávací cyklus – PhDr. D. Stolzová: Cesta časem
- 18.12.2024   Podzimní vzdělávací cyklus – Doc. PhDr. J. Militký, Ph.D., CSc.: Poklad zlatých keltských mincí z Rakovnícka a mincovnictví předoppidálního období v Čechách

Koncerty:

- 19.3.2024   Eva Blondýna Suková a její žákyně

- 6.6.2024 Varhanní léto – Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku: Michal Novenko
- 7.7.2024 Varhanní léto – Kostel Navštívení Panny Marie v Petrovicích: Aleš a Blanka Noskovi
- 12.7.2024 Varhanní léto – Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku: Mathias Süss
- 13.7.2024 Středočeské kulturní léto – David Kraus s kapelou
- 14.7.2024 Varhanní léto – Kostel sv. Petra na Křivoklátě: Aleš a Blanka Noskovi
- 18.7.2024 Nokturno – Midnight Sun
- 25.7.2024 Nokturno – Hm...
- 1.8.2024 Středočeské kulturní léto – Árie pod hvězdami
- 15.8.2024 Nokturno – Pick Up Lines
- 22.8.2024 Nokturno – Smečka
- 22.10.2024 Jakord a hosté, hudební večer
- 8.11.2024 Festival duchovní hudby – Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku:
Chránový sbor Nabburg
- 15.11.2024 Festival duchovní hudby – Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku: A.
Viktora a G. Eibenová

Ostatní akce:

- 8.5.2024 Vysoká brána
- 18.5.2024 Pochod J. Barrande a trilobit
- 22.5.2024 Beseda se spisovatelkou Jaroslavou Pechovou
- 8.6.2024 Muzejní noc
- 21.6.2024 Děníéra – Královské klenoty ze Mšece a Řevničova
- 30.6.2024 Pietní akt Nezabudice
- 10.7., 3.8.2024 Archeologické léto – čtyřúhelníkový valový areál u Mšeckých
Žehrovic
- 17.7., 31.8.2024 Archeologické léto – bojiště u Rakovníka z roku 1620
- 24.7., 10.8.2024 Archeologické léto – tvrziště Tlesky a expozice Poklady
středověkých tvrzí a hrádků Jesenicka
- 24.9.2024 Komentovaná prohlídka pr. Cafourek „Rakovčelařiči“
- 12.10.2024 Odhalení kapličky Jaroslava Fraňka
- 19.10.2024 Mezinárodní den archeologie – vycházka na hradiště Dřevíč

s archeology

- 20.10.2024 Komentovaná prohlídka P. Růžek „Ptáci Rakovnicka“
- 1.11.2024 Defilé vojenských jednotek
- 2.11.2024 Bitva u Rakovníka – letiště Rakovník
- 5.11.2024 Komentovaná prohlídka Omezený systém
- 9.-10.11.2024 Memoriál 1620 – Pochod od Rakovníka na Bílou horu
- 12.12.2024 Soutěž o vánočku
- 22.12.2024 Betlémské světlo

7.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech se po celý rok věnovalo zpracování, ochraně sbírek muzejní povahy, včetně jejich prezentace. Uspořádalo několik zajímavých výstav a zrealizovalo tradiční akce, které byly spojené s osobností T. G. Masaryka a jeho rodinou.

K nejvýznamnějším projektům patřila příprava a realizace výstavy s názvem: Významné návštěvy u T. G. M. v Lánech.

7.2.1 Návštěvnost Muzea T. G. Masaryka v Lánech za rok 2024

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech navštívilo celkem **11 465** návštěvníků.

7.2.2. Výstavy

- Jakub Joachim – Lesy, louky, Lány (10. 11. 2023 – 18. 2. 2024, vernisáž 10. 11. 2023)
- Významné návštěvy u T. G. M. v Lánech (9. 3. 2024 – 2. 6. 2024, vernisáž 9. 3. 2024)
- Malování – kreslení Atelier Slaný (8. 6. – 1. 9. 2024, vernisáž 8. 6. 2024)
- Miroslav Pangrác ml., Jana Heřmanová – Společnou cestou (11. 9.–13. 10. 2024, vernisáž 11. 9. 2024)
- Kateřina Benešová – Japonsko: Zahrady, chrámy, svatyně a neony (16. 10. – 24. 11. 2024, vernisáž 16. 10. 2024)

- **Jakub Joachim – Lesy, louky, Lány (10. 11. 2023 – 18. 2. 2024, vernisáž 10. 11. 2023)**

Jednalo se o fotografickou výstavu zaměřenou na záběry z okolí Lán. Fotograf **Jakub Joachim**, který žije v obci Lány je uznávaným fotografem v oboru portrétní, ale především dokumentární fotografie. Jeho fotografie jsou často oceňovány například v soutěži Praha fotografická nebo Czech press photo.

- **Významné návštěvy u T. G. M. v Lánech (9. 3. 2024 – 2. 6. 2024, vernisáž 9. 3. 2024)**

Záměrem výstavy bylo zachytit letní prezidentské sídlo jako místo setkávání Tomáše Garrigua Masaryka nejen s představiteli československé i zahraniční politiky, ale také jako místo, do kterého zval známé osobnosti ze všech oblastí veřejného života – přední vědce, novináře, umělce či sportovce. Lány byly pro Masaryka opravdovým domovem, kde pracoval a rovněž trávil chvíle odpočinku v kruhu svých nejbližších.

Dne 14. prosince 1935 za účasti vysokých státních představitelů a členů rodiny na lánském zámku abdikoval. Za své zásluhy o vytvoření československého státu dostal lánský zámek k doživotnímu užívání. Dočasně tak Lány přestaly být prezidentskou rezidencí hlavy státu a staly se privátním sídlem prezidenta-Osvoboditele. I poté sem za T. G. Masarykem přijížděly různé tuzemské a zahraniční návštěvy.

Těžištěm tohoto výstavního projektu byly texty přibližující nejvýznamnější návštěvy v Lánech z doby prezidentování T. G. Masaryka a fotografie z archivu Muzea T. G. Masaryka v Lánech doplněné fotografiemi, které poskytlo Národní muzeum – Hradní fotoarchiv a Masarykův ústav a Archiv AV ČR. Ve spojení s unikátními dobovými předměty, především s jídelním servisem používaným při slavnostních obědech a večerích během významných zahraničních návštěv, který zapůjčila Správa Pražského hradu z Příborníku prezidenta republiky, pamětní knihou s podpisy hostů a návštěvníků na zámku Lány z let 1921–1937, pokladní knihou příjmů a vydání – soukromý účet Lány T. G. Masaryka z Živnostenské banky a několika osobních předmětů členů Masarykovy rodiny zapůjčených Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR se podařilo poskytnout obraz o tom, jak důležitou roli sehrál lánský zámek nejen v politickém, ale i osobním životě prvního československého prezidenta. Celkovou atmosféru období významných návštěv u T. G. M. dokreslovaly dva dokumentární filmy – Douglas Fairbanks a Mary Pickfordová návštěvou v Československu (1926) a Radium, tajemství života a stvoření – návštěva Marie Curie Skłodowské v Československu (1925), které poskytl Národní filmový archiv.

Výstava byla slavnostně otevřena dne 9. března 2023 v rámci akce Den s T. G. M., za účasti hejtmanky Středočeského kraje Petry Peckové.

Kromě slavnostní vernisáže bylo pro návštěvnícké skupiny realizováno několik komentovaných prohlídek. Během svého konání se výstava stala cílem mnoha individuálních i skupinových návštěv, především školních skupin.

Výstava Významné návštěvy u T. G. M. v Lánech je rovněž nabízena jako putovní, což umožňuje zapůsobit na ještě širší spektrum publika, které se takto může seznámit s tímto historickým tématem.

Muzeum na realizaci výstavy čerpalo dotaci od Ministerstva kultury ČR.

- Malování – kreslení Atelier Slaný (8. 6. – 1. 9. 2024, vernisáž 8. 6. 2024)

Ateliér zahájil svoji činnost v roce 2013. V ateliéru každý se zájmem o výtvarné umění kreativně rozvíjí svoje schopnosti, zdokonaluje se v různých technikách kresby a malby. Kurzů se účastní úplní začátečníci, pokročilí a i ti, kteří se živí malbou a kresbou profesionálně. Radost a nadšení ze svých obrazů sdílejí studenti všech věkových kategorií, od dětí po dospělé.

Výstava obrazů byla zahájena 8. 6. 2024 ve 14. hodin vernisáží, kde úvodem vystoupili s hudebním programem klasické hudby žáci Základní umělecké školy Nové Strašecí. Výstava prezentovala práce těchto autorek:

RNDr. Dany Holečkové. Ateliér založila v roce 2013 a sama vede kurzy. Narodila se ve Slaném, ale bydlí ve Dvoře Králové nad Labem. Mnoho let pracovala jako zoolog s exotickými zvířaty, také profesionálně fotografuje. Protože od mládí ráda malovala, rozhodla se naplno věnovat malování obrazů, zejména milovaných zvířat. Z jejích nádherných obrazů se lehce pozná, se kterými nejvíce pracovala a která jsou jí nejbližší. Předlohou a inspirací jsou její vlastní fotografie a zážitky přímo z přírody, kterou ráda navštěvuje, a to i v exotické Africe či Brazílii. Pravidelně vystavuje na samostatných i společných výstavách v Čechách i v zahraničí.

Dany Břeňové. Kreslí a maluje od mládí. Bydlí ve Slaném. Od roku 2015 každoročně navštěvuje semestrální kurzy Ateliéru Malování – kreslení ve Slaném. Její obrazy uchvátí nejen krásou, ale i precizností a neuvěřitelnou reálností. Pravidelně vystavuje na samostatných i společných výstavách v Praze a ve Slaném.

Danuše Neškovské. Kreslí a maluje od roku 2016. Bydlí v Pcherách. Od 2017 každoročně navštěvuje semestrální kurzy Ateliéru Malování – kreslení ve Slaném. Její poetické obrazy jsou propracované do detailu, bravurně zachycují světlo a stín. Pravidelně vystavuje na společných výstavách v Praze a ve Slaném.

Ing. Hany Krupičkové. Maluje od roku 2018. Bydlí v Lánech. Absolvovala řadu víkendových kurzů v Ateliéru Mozaika Praha a Ateliéru Praha 5. Od 2019 každoročně navštěvuje kurzy Ateliéru Malování – kreslení ve Slaném. Její obrazy zaujmou svojí barevností a pohledem na svět kolem nás. Maluje pro radost sobě, rodině, přátelům a známým. Pravidelně vystavuje na společných výstavách v Praze.

- **Miroslav Pangrác ml., Jana Heřmanová – Společnou cestou (11. 9.–13. 10. 2024, vernisáž 11. 9. 2024)**

Slovo o autorech

Miroslav Pangrác narozen 9. ledna 1967 v Praze, syn akademického sochaře Miroslava Pangráce. Od útlého věku je sžit s otcovým ateliérem, kde již od dětství získává zkušenosti ve výtvarném umění. Další studia probíhala v ateliérech rodinných přátel malířů a sochařů. Dnes pracuje v poklidu svého malého žižkovského ateliéru, kde vznikla většina jeho obrazů i soch. Hledá skrytou krásu ve tvarech a symbolech ve spojení s barevným souzněním. Jeho primární malířskou technikou je malba akrylem a olejem, jak na kartonu, tak i na rozměrných plátnech. Maluje v cyklech. Jeho plastiky jsou provedeny v klasických materiálech sádra, pálená hlína a bronzové odlitky. Pro odlišení s otcovým jménem přijal pro svá díla signaturu Grác. Má za sebou několik desítek samostatných výstav. Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách v Čechách i v cizině. Je členem Nového sdružení pražských umělců, s jehož členy aktivně vystavuje.

Jana Heřmanová se narodila v roce 1970 a vystudovala oděvní výtvarnictví, dva roky studia strávila na Technické univerzitě v Liberci, a nakonec si dokončila vzdělání na Masarykově univerzitě jako arteterapeut. Základy kresby a malby se učila pod vedením akademického malíře Jiřího Látrala, ředitele Vyšší odborné školy restaurování v Litomyšli. Výtvarné tvorbě se věnuje od 25 let, kdy prezentovala své první malby na plátno a akvarely. Poté začala vystavovat ve východních Čechách (např. v Častolovicích, Opočně, Dobrušce a Rychnově nad Kněžnou) a později i v Pardubicích, Znojmě, Liberci, Vlašimi a jinde. Má za sebou více než 25 samostatných výstav. V posledních deseti letech vystavuje především v Praze, např. v Komunitním centru Prádelna, Divadlo Kámen, Vršovické divadlo Mana. Maluje převážně olejomalby, ráda však pracuje i s jinými technikami malby, kresby, grafiky a malby na hedvábí. Její obrazy jsou víceméně realistické, využívá však i symbolismus a kvůli své práci arteterapeuta se snaží pracovat s prožitkem a výtvarně jej zaznamenat. V poslední době se většina Janiny tvorby inspirovuje a odráží od „Fenoménu Urbex“, ze starých a opuštěných míst a budov zaznamenává atmosféru a snaží se podchytit ve svých malbách alespoň částečně svým viděním genius loci těchto budov. Kromě malby se aktivně věnuje práci se sklem – umělecké vitráže a také vlastní volné

keramické tvorbě. Mimo to se věnuje také lektorské činnosti, přes 10 let vyučovala v rámci DDM a Oblastní galerie děti a dospělé základům výtvarných a grafických technik a pořádala výtvarné tábory pro děti. V posledních letech rovněž uspořádala pobyty zaměřené na výtvarnou arteterapii. Nakonec zakotvila v práci arteterapeuta se seniory, kde společně nejenom malují, ale rovněž se věnují keramickým dílnám. Pracovala jako pedagog volného času ve výtvarné dílně v uprchlickém táboře v Kostelci nad Orlicí, poté jako arteterapeut v Domově pro seniory, 8 let jako arteterapeut v Psychiatrické nemocnici v Bohnicích a nakonec se vrátila k práci se seniory jako vedoucí keramických dílniček a jiných arteterapeutických technik.

- Kateřina Benešová – Japonsko: Zahrady, chrámy, svatyně a neony (16. 10. – 24. 11. 2024, vernisáž 16. 10. 2024)

Výstava fotografií "Japonsko: Zahrady, chrámy, svatyně a neony" přinesla jedinečný pohled na rozmanitou krásu Japonska zachycenou během prvního jarního měsíce. Pozvala návštěvníky na vizuální cestu napříč fascinujícími místy skrze snímky zachycené na Okunošimě, v Ósace, Koyasanu, Naře, Kyotu a v Tokiu. Fotografie odhalily kontrast mezi klidnou krásou tradičních zahrad, starobyklých chrámů a svatyní oproti pulzující energii nočních městských ulic zalitých neonovými světly. Návštěvníci se mohli ponořit do fascinující atmosféry míst, kde se prolíná hluboká historie s moderním životem, a vychutnat si jak tiché okamžiky z přírody a tradic posvátných míst Koyasanu a Nary, tak i dynamiku velkoměstského ruchu Tokia a Ósaky.

Slovo o autorce:

Kateřina Benešová, rozená Konopásková, pochází z Rakovníka, kde od útlého věku aktivně rozvíjela své dovednosti v kresbě, malbě, klasických grafických technikách a práci s keramickou hlinou. Vystudovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Praze na Žižkově v oboru Tvorba nábytku a interiéru. Během této doby absolvovala několik zahraničních stáží v Itálii a Španělsku, zaměřených na studium umění, architektury, historie, ale především na malbu a kresbu v plenéru. Na Akademii výtvarných umění v Praze navštěvovala kurzy Grafických technik (rezerváž, akvatinta) a Figurálního kreslení. Dále pokračovala na Vyšší odborné škole v Jablonci nad Nisou, kde vystudovala obor Ražená mince a medaile, čímž rozvinula své dovednosti v oblasti reliéfu a sochařství. Po ukončení studia začala kreativně pracovat pro obchod IKEA v

Praze jako Visual Merchandiser, čili designer, dekoratér, zpět v oboru interiéru a nábytku. Později působila na stejné pozici v obchodě Reserved v Praze, tentokrát v oblasti fashion designu, což jí umožnilo rozšířit svůj kreativní rozsah o další obor. V současnosti žije v Plzni a pracuje jako projektant softwaru ve společnosti ZAT a.s. O barevnou a černobílou digitální fotografii se začala zajímat v roce 2002, kdy vznikly její první kompozice a momentky. Tehdy se zaměřovala převážně na přírodu a architekturu, portréty fotila jen výjimečně. Posledních deset let se však fotografování věnuje mnohem intenzivněji a hlouběji. Fotoaparát se stal jejím stálým společníkem na cestách a různých akcích. Výrazný posun v její tvorbě přineslo aktivní dokumentování festivalů, především asijské pop-kultury, na nichž působila jako oficiální fotografka. To jí umožnilo propojit příjemné s užitečným a zdokonalit své dovednosti v oblasti dokumentární a portrétní fotografie. Přestože dokumentární a portrétní fotografie mají v jejím širokém žánrovém zaměření důležité místo, nejvíce ji naplňuje cestovatelská fotografie, především zaměřená na architekturu a krajinu. Té se věnuje nejen ve své domovině, ale také na svých cestách za hranice země, například po nejkrásnějších evropských městech.

7.2.3 Kulturní akce

- 8. 1. Tříkrálové zpívání
- 20. 1. Reprezentační ples obce Lány a Muzea T. G. Masaryka v Lánech
- 16. 2. představení Alma Rosé (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“)
- 9. 3. Den s T. G. M. – ochutnávka oblíbených jídel Masarykovy rodiny, vernisáž výstavy Významné návštěvy u T. G. M. v Lánech, koncert Beautiful Strings
- 24. 3. Velikonoční prodejní výstava
- 27. 4. Festival vína – (Ne)vinné Lány 2024 (8. ročník)
- 1. 5. Zahajovací koncert Dvořákova festivalu v kostele Nejsvětějšího jména Ježíš a číše vína v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech
- 13. 5. Vzpomínkové setkání u příležitosti 100. výročí úmrtí Charlotty G. Masarykové
- 18. 5. Koncert smyčcového kvarteta Hémiole (ukázky z díla J. Haydna a B. Smetany)
- 14. 9. Masarykova vatra
- 10. 10. Natáčení pořadu TAMTAM – ČT Děčko

- 25. 10. Putujeme po projektech – Kde fondy EU pomáhají
- 28. 10. Pietní akt a simultánní šachová partie v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech v rámci oslav založení republiky
- 1. 11. – 30. 11. – sbírka ke Dni válečných veteránů
- 5. 11. Přednáška – Robin Ambrož – Lánská obora II
- 9. 11. Pátečníci v Lánech – pietní akt a slavnostní setkání v rámci výročí založení Československa
- 16. 11. Vítání nově přistěhovaných rodin
- 20. 11. Křest knihy – Lány
- 24. 11. Vánoční prodejní výstava
- 22. 12. Betlémské světlo

7.2.4 Sbírkotvorná činnost, výpůjčky, knižní fond

V Muzeu T. G. Masaryka v Lánech bylo v roce 2024 zapsáno 18 přírůstků fondu trojrozměrných sbírek. V roce 2024 bylo zapsáno 39 přírůstků archivního a 2 přírůstků fotografického fondu. Do knihovny bylo zapsáno 39 přírůstků.

V roce 2024 muzeum zapůjčilo Masarykovu muzeu v Hodoníně sbírkové předměty do výstavy Alice Masaryková a František Kretz (25.4. - 15.9. 2024) a Muzeu obce Kobylí výstavu s názvem Masarykovy v Americe.

7.2.5 Spolupráce se školami a nabídka výukových programů

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech spolupracuje se základními a středními školami v rámci regionu. Nabízí výukový program pro 1. a 2. stupeň základních škol nazvaný Po stopách T. G. Masaryka, prostřednictvím kterého seznamuje žáky s osobností prvního československého prezidenta a snaží se jim přiblížit společenské dění, které ovlivnilo jeho život a postoje. Program je založen na principu interaktivního přístupu, v jehož rámci jsou žáci během výkladu intenzivně verbálně zapojováni. Využívány jsou rovněž pracovní listy (zvláště pro 1. a 2. stupeň), které slouží jako učební pomůcka. Program využívá návaznost na rámcově vzdělávací program pro základní školy, 5. ročník, vzdělávací obor – Člověk a jeho svět, tematický okruh 3. Lidé a čas a pro 9. ročník, vzdělávací obor – Dějepis, tematický okruh 7. Moderní doba. V nabídce je také výukový program s pracovním listem pro gymnázia a střední školy, nazvaný Budování státu, který navazuje na vzdělávací oblast– Dějepis, tematický okruh Moderní doba I. Muzeum nemá muzejního pedagoga. Ve spolupráci s odbornými pracovníky zajišťují realizaci výukových programů průvodci.

7.3 Vlastivědné muzeum Jesenice

Počátkem roku 2024 byly v muzeu provedeny tradiční udržovací práce a opravy. Po celý rok probíhalo mnoho výstav a kulturních akcí. Na velké většině spolupracoval Muzejní spolek města Jesenice a byly zároveň podpořeny městem Jesenice. K nejoblíbenějším edukačním akcím patřily například tyto: Den v pravěku pro Základní školu v Jesenici, Den řemesel, Velikonoce v muzeu.

Nejnavštěvovanější výstavou se stala výstava Dobrodružné toulky světem Pavla Čecha. Interaktivní výstava zapůjčená z muzea v Poličce sklídila obrovský úspěch u rodin s dětmi i školních výprav.

Snahou muzea bylo po celý rok pořádat kulturní akce, které by především spojovali návštěvníky s různým zaměřením a zájmem. Velmi oblíbený tak byl tradiční předvánoční Advent, který byl večer zakončen na náměstí rozsvícením vánočního stromu.

V roce 2024 se podařilo pro muzeum získat zásluhou paní PhDr. Hedviky Sedláčkové, CSc. druhou část kroužků z tzv. Tleského pokladu, který byl 60 let uschován v Národním muzeu v Praze.

7.3.1 Výstavy a akce

Výstavy

Zimní hrátky a radovánky – výstava, která pokračovala z roku 2023, . výstava z muzejních i soukromých sbírek, saně, lyže, brusle, doplněno modelem kopce na sáňkování historie zimních sportů , v lednu a únoru 89 lidí

Výstava prací žáků ZŠ a Mš Jesenice - (7.3. – 7.4.) dětská tvořivost Mš a ZŠ , výkresy a výrobky dětí, 353 lidí

Jiří Měchura – „ To všechno odnes čas“ - (11.4. – 19.5.) průřez celoživotní tvorbou jesenického fotografa Jiřího Měchury, v době této výstavy probíhala velikonoční akce v muzeu, 453 lidí

Dobrodružné toulky světem Pavla Čecha – (24.5. – 23.6.), putovní výstava zapůjčená z muzea v Poličce, velmi kladně přijata u dětí, hodně interaktivit, velká návštěvnost škol , 618 dětí

Pomocníci v kuchyni – (28.6. – 8.9.), výstava ze sbírek muzea, 406 lidí

Fotoklub Jesenice – (12.9. – 13.10.), výstava autorských fotografií členů jesenického fotoklubu, výstava se koná každoročně, v době výstavy se konaly Štrúdllové slavnosti, 362 lidí

Digital Art Ola Rose – (17.10. – 24.11.), výstava fotografií s grafickým digitálním tiskem, zapůjčeno Olga Bednářová, 60 lidí

Vánoční výstava SŠ a ZŠ Jesenice – (28.11. – 3.1.), práce žáků, vánočně vyzdobený sál a vstup do muzea, krásná kulisa vánočních přednášek a akcí, v době této výstavy probíhala akce Advent v muzeu, Betlémské světlo a vánoční přednášky, 780 lidí

Kulturní akce:

Přednáška PhDr. Olga Vilímková – Život Indiánů v Andách Peru(2.2.)

Přednáška Bc. Roman Štéra – Volyňští Češi na Žatecku a Podbořansku (21.2.)

Přednáška PhDr. Dana Štolzová – Cesta časem D6, archeologie na obchvatu Hořesedel a Hořoviček (7.3.)

Přednáška Lenka Kločková – Životní osudy faráře Jana Jelínka ve světle archivních dokumentů (20.3.)

Velikonoce v muzeu – velmi oblíbená akce, velikonoční tvoření, ochutnávky velikonočních dobrot, muzika, příjemná atmosféra, vítání jara, ukázky zdobení kraslic, pletení pomlázek , (29.3.)

Přednáška Lenka Kločková a Roman Štéra – Písemnosti Volyňských Čechů v Národním archivu (10.4.)

Výlet do Prahy – ve spolupráci s Muzejním spolkem města Jesenice (25.5.)

Varhanní léto – v jesenickém kostele, účinkoval Konrád Linkemann (14.6.)

Komentované kostýmové prohlídky muzea – konané každý pátek během letních

prázdnin

Štrúdlové slavnosti – (14.9.) tradiční akce, pořádaná venku nebo v sále muzea, soutěž v pečení štrúdlů, muzika, příjemná atmosféra, ochutnávka štrúdlů

80. výročí letecké bitvy nad Jesenicí – (12.10.) vzpomínková akce k výročí bitvy, uctění památky v nedalekém Bedlně, beseda v muzeu s výstavou nalezených trosek z letadla, přednáška Jiřího Šaška o leteckých bitvách

Přednáška PhDr. Hedvika Sedláčková, CSc., „Smutný příběh největšího „pokladu“ středověkého skla v Evropě (12.11.)

Přednáška Pavlína Nebeská – „strýc“ Karel Nebeský a Havana (7.11.)

Advent v muzeu – tradiční předvánoční setkání v muzeu, vánoční jarmark, koledy, vánoční pohoštění, kovárna na dvoře muzea, (30.11.)

Vánoční přednášky o tradicích a zvyklostech s vánočním tvořením pro 1. – 2. stupeň Základní školy v Jesenici a pro Speciální školu v Jesenici, (v době konání Vánoční výstavy)

Betlémské světlo – tentokrát s posezením a muzikou, „vánoční potlach“(22.12.)

7.3.2 Programy pro školy

Po celý rok byly pro školní výpravy, tábory a skupiny nabízeny doprovodné programy:

Drátování – do připravených drátěných šablon vplétají děti korálky a zdobí dle vlastní fantazie, program je vhodný na vánoce (šablony zvonek, hvězda apod.), na velikonoce (vejce), ale i přes rok (ptáček, srdce), velmi dobře přijímaný dětmi, děti si odnesou hotový výrobek, pro starší lze program doplnit o přednášku historie drátenictví

Výroba bylinkového čaje – v expozici lékárny si děti samy míchají bylinkový čaj ze sušených bylin, podáváme výklad o léčivých rostlinách, děti se seznámí s vůněmi bylin a podle toho si vyrobí čaj pro sebe, v expozici se dozví o vystavených exponátech a bylinkách, které zde sušíme, na expozici volně navazuje bylinková zahrada na dvoře muzea, děti si odnesou hotový čaj v sáčku

Drhání náramků – program je vhodný pro starší děti, jsou připraveny rámky, do nichž

se vplétá provázek různých barev a doplňuje se korálky, děti si odnesou drhaný náramek

Výroba svíčky – oblíbený vánoční program, výroba svící ze včelích voskových mezistěn, s vánočním přáním

Pracovní list příroda – omalovánka a jednoduché otázky k expozici přírody, pro menší děti

Pracovní list poklady středověku – kvíz s tajenkou pro starší děti, odpovědi najdou v expozici pokladů

Za teplého počasí probíhají programy i venku, je to praktické, když přijde hodně početná skupina. Na Velikonoce a Vánoce jezdíme i do Základní školy v Jesenici s programem drátování. Všechny programy vedeme my. Na většině přednášek a akcí spolupracujeme s Muzejním spolkem města Jesenice a město tyto akce finančně podporuje.

7.3.3 Návštěvnost:

Vlastivědné muzeum Jesenice navštívilo v roce 2024 6737 návštěvníků.

7.3.4 Sbírkotvorná činnost

V roce 2024 bylo do sbírkové evidence zapsány 2 přírůstky a to dámské kabátky, které jsou nyní restaurátorky. Po dokončení restaurátorských prací by měly být vystaveny v dámském pokojíku Celkově muzeum eviduje 1040 čísel sbírkových předmětů.

7.4 Muzeum Nové Strašecí

Po celý rok 2024 se Muzeum Nové Strašecí věnovalo zpracování a ochraně sbírek muzejní povahy, včetně jejich prezentace. Uspořádalo mnoho kulturních a edukačních akcí. V roce 2024 si připomněla krásné výročí 130 let od svého založení.

7.4.1 Výstavní činnost

V přízemí budovy muzea je nainstalována stálá expozice s názvem **„Keltové na Rakovníku“**, která byla slavnostně otevřena již v roce 2007. Vznikla podle scénáře přední české archeoložky a specialistky na dobu laténskou PhDr. Natálie Venclové jako připomenutí evropsky významných keltských lokalit v okolí města Nového Strašecí. V této interaktivní archeologické expozici se návštěvníci seznámí s příběhem nálezů slavné opukové keltské hlavy, která byla nalezena 19. května 1943 na jižním okraji obory Na Libeni u Mšeckých Žehrovic Josefem Šlajchtem. Vytvořili ji Keltové v 2. polovině 3. století před Kristem z bělohorské opuky, která zasahuje i na NovostrašECKO. Skulptura mohla představovat uctívaného, heroizovaného člena místní komunity, snad druida. Busta, jejíž kopie je v expozici vystavena, zobrazuje muže s typickým keltským nákrčníkem, který svého nositele řadil mezi vyšší vrstvu. Figurína tohoto fiktivního muže je rovněž součástí expozice.

V expozici jsou k vidění také nejrůznější bronzové a skleněné nálezy, repliky keltského obydlí, figuríny v tradičním keltském oblečení, model valového areálu, hrnčířské pece, železářské huti nebo dílny na výrobu švartnových šperků, což je specifikum této oblasti, která je běžně archeology nazývána jako industriální oblast keltské Evropy ve 3. století př. n. l.

V keltské expozici zaměstnanci muzea realizují lektorský program s názvem **„Po stopách keltské hlavy“** s fundovaným výkladem archeologů muzea a pro zájemce i s výrobou sádrového odlitku hlavy keltského druida. V roce 2024 tohoto programu využilo **12 školních skupin s celkovým počtem 282 dětí a doprovázejících pedagogů**.

Druhá stálá národopisná **Expozice venkova** nacházející se v prvním patře budovy vznikla v roce 2017 díky finanční podpoře Středočeského kraje. Pokusili jsme se zde přiblížit moderním trendům současného muzejnictví a názornější formou s možností

vlastního vyzkoušení konkrétního jevu blíže nastínit naši minulost. Za pomoci originálních sbírkových předmětů i replik se zde návštěvníci seznamují s běžnými činnostmi i s vybranými řemesly našich předků provozovanými především na venkově.

Expozici tvoří čtyři samostatné celky volně na sebe navazující. V části věnované přípravě pokrmů jsou k vidění pomůcky sloužící ke zpracování zemědělských produktů – k mletí mouky, k drcení různých surovin, k přípravě mléčných produktů. Replika pece a kamen s funkční troubou včetně potřebného náčiní navozuje vlastní vaření a pečení. Kout s matkou a miminkem připomíná péči o naše nejmenší v dobách minulých i zvyklosti, které doprovázely tuto radostnou událost. K tradičním venkovským činnostem patřilo také zpracování textilních surovin od vlákna až po tkaní textilií. Následuje ukázka řady jednoduchých rukodělných textilních technik i vlastní šití oděvů. K tradičním venkovským řemeslům, která úzce souvisela s regionálním zemědělstvím, patřilo především zpracování dřeva (tesaři, truhláři, sekerníci), kovů (kováři) a také výroba a oprava obuvi (ševci). Základní výrobní nástroje vybraných řemesel opět představuje názorná expozice.

I pro tuto expozici máme připraveno několik lektorských programů národopisného typu. V roce 2024 jsme zrealizovali **6 edukačních programů** na témata „**Zpracování textilních vláken v domácnosti**“, „**Péče o textil v domácnosti**“ a „**Za tajemstvím lidové stravy**“ pro 161 dětí a jejich doprovod.

Prostornou síň expozice venkova využíváme také jako přednáškový sál zejména pro činnost Klubu cesty za poznáním, ale také jako místo pro krátkodobé akce či edukační aktivity.

V roce 2024 jsme zde uspořádali edukační program „**Velikonoční příběh**“, o kterém se více zmiňuji v souvislosti s tradiční akcí muzea „**Soutěž o nejkrásnějšího a nejchutnějšího velikonočního beránka**“ (viz níže).

V závěru roku jsme tento prostor využili při realizaci edukačního programu „**Půjdeme spolu do Betléma**“. Děti si prohlédly výstavu Sváteční bábovka, dozvěděly se informace o vánočních zvycích a tradicích, vyzkoušely si výrobu perníčků prostřednictvím vykrajovátek, perníčky si následně ozdobily cukrovou polevou a na závěr si vyrobily vánočního skřítky. Této možnosti využilo **15 školních kolektivů s celkovým počtem 305 dětí a doprovázejících pedagogů**. Program navštívily všechny

Mateřské školy z Nového Strašecí a dorazily i děti ze Základních škol v Novém Strašecí, Lán a Krušovic.

Ve výstavním sále určeném pro pořádání krátkodobých výstav, který je umístěn v prvním patře budovy muzea, jsme během roku 2024 zrealizovali osm různorodých výstav v těchto termínech:

1. **01. 01. – 21. 01. 2024**   **Advent a Vánoce**
2. **25. 01. – 03. 03. 2024**   **Luděk Dvořák - Rozmanitost**
3. **08. 03. – 20. 04. 2024**   **Kde bydlely panenky našich maminek a babiček**
4. **26. 04. – 09. 06. 2024**   **Našima očima**
5. **13. 06. – 01. 09. 2024**   **Česká vrcholná gotika v modelech**
6. **06. 09. – 13. 10. 2024**   **Oslavy 130 let muzea v Novém Strašecí 1894 – 2024**
7. **17. 10. – 24. 11. 2024**   **Švadlenka a rukodělné ženy**
8. **28. 11. – 31. 12. 2024**   **Sváteční bábovka**

1. Advent a Vánoce

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

Výstava byla zahájena již 30. listopadu 2023 a pokračovala do 21. ledna 2024, kdy ji během ledna navštívilo 206 osob. Prezentace návštěvníkům připomněla období adventu i vlastních Vánoc v retrospektivním pohledu s tradičními obyčejí i zvyky novodobými.

Z předvánočního období se tu představily typické obchůzkové bytosti (do kostýmů oblečené figuríny), které v období adventu obcházely domácnosti našich předků. K těm nejznámějším postavám patřily Barborka, Ambrož, Lucka, ale i Mikuláš s čerty a anděly z obchůzky udržované do současné doby. Ukázali jsme si i méně známé postavy – Perchty, Brůny a na Rakovnicku doložené Cempéry. Se svátkem sv. Mikuláše souvisely i mikulášské trhy, kde se obvykle kupovaly suroviny potřebné na vánoční pečení, orientální ovoce, cukrovinky i dárky pro děti – perníkoví „mikuláši“, či čertíci ze sušeného ovoce. Připomněli jsme si sv. Ondřeje (důležitou postavu na začátku adventu) jako patrona nevěst, historii adventního věnce, stříhání větvíček barborek, rorátní svíčky a také proč se na svátek sv. Lucie ještě nezkracuje noc, jak se

to praví ve známém pořekadle (Lucie, noci upije).

Část výstavní síně evokovala pohled do venkovské světnice vybavené malovaným nábytkem, ozdobeným stromkem s dárky a také stolem s vánočními pokrmy – pečivem i potravinami typicky vánočními (čočka, hrách, čerstvé i sušené ovoce, ořechy a oříšky). Návštěvníci si mohli prohlédnout historické formy na vánoční pečivo. Například staré litinové formy na pečení oplatek, formy ve tvaru ryby, keramické formy na přípravu jahelníku i formičky na drobné vánoční cukroví z domácností našich babiček.

K vánočnímu času vždy patřily betlémy, návštěvníkům se představily ty, které se dochovaly ve sbírkách novostražského muzea, například půvabný Wenigův papírový betlém, kde jeden ze tří králů je zobrazený jako panovník Jiří z Poděbrad. Koledování v celém období Vánoc (štědrovečerní, na sv. Štěpána, na Nový rok i na Tři krále) připomínaly dětské postavičky Tří králů.

Množství trojrozměrných předmětů doplnily panely věnované jednotlivým tématům – adventním občůzkovým bytostem, vánočním zvykům a obyčejům, betlémům, vánočnímu stromku, svátečnímu jídelníčku i koledování.

2. Luděk Dvořák – Rozmanitost

(autorská výstava obrazů)

Ve čtvrtek 25. ledna 2024 v 17 hodin byla slavnostní vernisáž zahájena autorská výstava obrazů Luděka Dvořáka s názvem „ROZMANITOST“, na kterou se přišlo podívat 26 osob.

Pan Luděk Dvořák žije od narození v Litvínově. V mládí se věnoval amatérskému filmu, jak za kamerou, tak i před ní. S postupujícím věkem, kdy méně pracoval a měl více času, si začal plnit některé sny a přání. Například se učil stepovat či v roce 2020 absolvoval Krušnoman Cross Triatlon - Most. K jeho dalším koníčkům patří třeba lyžování, cyklistika a golf. V současné době se věnuje malování, ke kterému se po letech vrátil. Začal abstraktními obrazy akrylem, postupem času maluje i konkrétní objekty. V poslední době zkouší i artprotis. U nás v muzeu si tak splnil další svůj velký sen – představit svá díla veřejnosti prostřednictvím vlastní výstavy. Výstava plná barevných, hravých a inspirujících obrazů trvala do neděle 3. března 2024 a za tuto dobu ji shlédlo 452 osob.

3. Kde bydlely panenky našich maminek a babiček

(výstava ze soukromé sbírky Lukáše Novotného).

Od pátku 8. března 2024 byla v muzeu k vidění výstava s názvem „Kde bydlely panenky našich maminek a babiček“, kterou pro návštěvníky připravil pan Lukáš Novotný.

Pan Lukáš Novotný žije v Kladně, pracuje jako učitel a sbírání nábytečku pro panenky se věnuje zhruba 5 let. Jeho první získaný předmět do sbírky byla plastová kuchyňka, kterou si koupil z nostalgie. Připomínala mu dětství, protože přesně s takovou si jako malý hrál. Následně přibývaly další kousky nábytku, potom pokojíčky a domečky.

V současné době má ve své sbírce desítky pokojíčků od výrobců z Československa, Německa ale i Švédska. Nejstarší kousky jsou ve věku přibližně 100 let, nejmladší 35 let. Vždy se snaží, aby jednotlivé pokoje souzněly materiálem ale i výrobcem.

Poměrně často se mu stává, že se mu do rukou dostane nábyteček, který je poškozený a nikdo si s ním už nechce hrát. Pan Lukáš Novotný se ho vždy snaží opravit a vrátit mu co nejpůvodnější vzhled, což nebývá vždy jednoduché. Poté je umístí do vitríny mezi ostatní, aby mu dělaly radost.

Před rokem se svou kamarádkou Veronikou Janurovou, která u nás vystavovala své panenky na výstavě „Panenky nestárnou“, založili spolek „Sběratelé panenek“, provozují minimuzeum v Hobšovicích a pořádají besedy na téma panenky a příslušenství k nim.

Výstavu si mohli návštěvníci prohlédnout až do 20. dubna 2024 a během této doby ji navštívilo 1.318 osob.

4. Našima očima

(výstava Základní školy J. A. Komenského v Novém Strašecí)

V pátek 26. dubna 2024 proběhlo v 17 hodin slavnostní zahájení výstavy s názvem „NAŠIMA OČIMA“, které se zúčastnilo 35 osob.

Výtvarka na základní škole: pro někoho nejoblíbenější předmět, pro někoho příležitost na pár desítek minut „vypnout“, někdo ji vnímá jako absolutní ztrátu času. Ať jste to měli nebo máte jakkoli, výstava žáků 2. stupně Základní školy v Novém Strašecí všem návštěvníkům ukázala, že školní výtvarka je prostor pro vyjádření

vlastního pohledu na svět kolem nás.

Na výtvarné aktivity nemají žáci na 2. stupni mnoho času – v některých ročnících žáci výtvarně tvoří každý týden, v jiných pouze jednou za čtrnáct dní. Přesto mohou vzniknout a vznikají zajímavé obrázky, objekty, sochy, projekty nebo dekorace.

V 6. - 9. ročníku v letošním školním roce vyučují výtvarnou výchovu čtyři paní učitelky: Martina Černá, Petra Šteklová, Zlata Pokorná a Lenka Auerswaldová. Práce, které žáci pod jejich vedením vytvořili, nabídla právě tato výstava. Návštěvníci tak měli jedinečnou příležitost nahlédnout do duší mladých lidí, jak oni vidí svět kolem nás. Spatřili okouzlení, radost, překvapení, různorodost, hravost a možná si vzpomněli, jakýma očima se na svět sami dívali. Výstava trvala do 9. června 2024 a přišlo se na ni podívat 1.136 osob.

5. Česká vrcholná gotika v modelech

(výstava zapůjčená od ČVUT)

Od 13. června 2024 si mohli návštěvníci prohlédnout výstavu s názvem „Česká vrcholná gotika v modelech“, jejichž tvůrci jsou studenti a pedagogové programu Architektura a stavitelství Fakulty stavební ČVUT v Praze.

Prostřednictvím více jak 20 architektonických modelů v měřítku 1:100, které jsou provedené do nejjemnějších detailů, se návštěvníci mohli seznámit převážně se stavbami doby Karla IV., které se nedochovaly, změnily podobu, nebyly dostavěny nebo byly navrženy, ale nikdy nevznikly. Modely vznikly jako závěrečné práce studentů pod vedením Ing. Michal Chalupa a Ing. arch. Vojtěch Dvořák. Všechny jsou vyrobeny z dřevité lepenky, řezané na laserovém plotru do nejjemnějších detailů včetně interiérů a zabydlení drobnými figurkami. Studenti na nich spolu s pedagogy strávili stovky hodin práce. Návštěvníci mohli vidět např. jak vypadala Kaple Božího těla na Dobytčím trhu (dnešním Karlovo náměstí), která byla zbořena na konci 18. století, nebo si prohlédli, jak by vypadal kostel Panny Marie Sněžné v Praze, kdyby byl dostavěn. Za zmínku určitě stojí také cisterciácký klášter a chrám Nanebevzetí Panny Marie na Zbraslavi, který měl být podle slibu Václava II. pohřebištěm starobylého královského rodu Přemyslovců. V gotickém období patřil tento klášter svými monumentálními rozměry k největším v Čechách. Jeho celková délka byla více než 100 metrů a byl zničen za husitských bouří. Na výstavě je k vidění také úplně nový

model hradu Lauf vybudovaný Karlem IV. jako strážní hrad na Říšské cestě mezi Prahou a Norimberkem.

Nejnáročnější fází přípravy celé expozice představovaly podklady pro výrobu modelů, jejichž shánění často vypadalo jako detektivní pátrání a většina modelů vyžadovala konzultace s odborníky, převážně z NPÚ Praha, Akademie věd ČR či Muzea HMP, doplněné dalšími dostupnými prameny z archivů a knihoven.

Nedílnou součástí byly výstavní panely, na nichž byly uvedeny doplňující informace a současná podoba některých lokalit a staveb.

Propracované modely jsou ukázkovým příkladem spolupráce mezi fakultou a kulturními organizacemi. Studenti tak v rámci své ročníkové práce měli možnost vytvořit model, který neskončí na skříni v kabinetu, ale putuje do výstavních prostor, kde je představen široké veřejnosti. Školní projekt tím získává další smysluplnou hodnotu a svým tvůrcům poskytuje pozitivní zpětnou vazbu a chuť do další práce.

Návštěvníci se během výstavy mohli přesvědčit nejen o krásách české gotiky, ale též o šikovnosti mladé nastupující generace našich architektů. Výstava byla ukončena 1. září 2024 a shlédlo ji 1.183 návštěvníků.

6. Oslavy 130 let muzea v Novém Strašecí 1894 – 2024

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

V pátek 6. září 2024 v 17 hodin se ve výstavní síni muzea uskutečnila slavnostní vernisáž výstavy pojednávající o vzniku a historii muzea s využitím sbírkového fondu muzea. Zahájení se zúčastnilo 52 osob, mimo jiné např. starosta Města Nové Strašecí Mgr. Karel Filip, místostarostové Ing. Jan Bureš a Michal Bünter, bývalý ředitel Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. František Povolný, současná ředitelka Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. Magdalena Elznicová Mikesková, bývalí vedoucí Muzea Nové Strašecí PhDr. Jan Černý a Iveta Dušková.

O hudební atmosféru se při vernisáži postaral muzikálový zpěvák a moderátor Vojtěch Dinga společně s jeho divadelní kolegyní Violou Richterovou. Součástí vernisáže byl slavnostní přípitek a bohatý raut. Na výstavě se návštěvníci dozvěděli, jak a proč muzeum vzniklo, objevili celou jeho historii, ale i současné a budoucí směřování celé instituce. Vystaveny byly nejen nejstarší a nejvýznamnější sbírkové předměty, ale i unikáty se zajímavými dobrodružnými příběhy a kuriozity, které

nejdou běžně vystavovány.

Během trvání výstavy proběhly 4 komentované prohlídky týkající se vzniku muzea a jeho hlavních cílů pro objednané školní skupiny s celkovým počtem 88 dětí a doprovázejících pedagogů. Tato výstava byla jednou ze součástí bohatého programu Oslavy 130 let muzea v Novém Strašecí, o kterém se více zmiňuji v části Doprovodné akce muzea. Výstava byla pro veřejnost otevřena až do 13. října 2024 a během jejího trvání ji navštívilo 769 osob.

7. Švadlenka a rukodělné ženy

(autorská výstava šperků a mandal)

Ve čtvrtek 17. října 2024 od 17 hodin jsme zahájili slavnostní vernisáží prodejní výstavu Radky Batelkové, Jany Čančarové a spolužaček z Klenotu s názvem „Švadlenka a rukodělné ženy“. Během vernisáže, které se zúčastnilo 27 osob, zazněly písně v podání Catherine Elizabeth Hort a Valerie Čižmarové.

Návštěvníci mohli obdivovat výrobky známé novostrašecké švadlenky Radky Batelkové rozdělené do kategorií jaro, léto, podzim a zima, která byla zastoupena převážně vánoční tematikou. Výstavu doplnily šikovné dámy, spolužačky z Klenotu: Slávka Havlenová navrhuje a tvoří se svým přítelem autorské duralové šperky, sklářka a šperkařka Lenka Martinková představila šperky z vinutých perel, Kateřina Kalábová drátované šperky, Jana Čančarová mandaly a Helena Fraňková vlastní rukou šité kabelky a psaníčka.

V průběhu výstavy proběhly 4 tvořivé dílny pro objednané školní skupiny, během kterých si děti prohlédly výstavu a vybarvily si ušitou vánoční ozdobu ve tvaru srdce nebo záložku. Svůj vlastní rukou ozdobený výrobek si nakonec s sebou odneslo 91 dětí.

Návštěvníci si mohli vybrat a nakoupit všechny vystavené výrobky šikovných dam až do 24. listopadu 2024. Výstavu si přišlo prohlédnout 681 osob.

8. Sváteční bábovka

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

Od 28. listopadu 2024 byla ve výstavní síni muzea otevřena výstava s názvem Sváteční bábovka. Nejen dámy si zde mohly prohlédnout instalaci věnovanou pečení

oblíbeného moučníku, který dlouhá léta patří ke stálícím našeho svátečního jídelníčku.

S bábovkami nebo jejich předchůdkyněmi se můžeme setkat ve starých kuchařských předpisech ještě před dobou Magdaleny Dobromily Rettigové. Jednalo o kynuté sladké „buchty“ pečené ve větších formách. Název bábovka pak přešel z názvu pečící formy na moučník v něm tvarovaný a upečený. Nicméně ještě u Rettigové najdeme ve výčtu receptů starší pojmenování „Kugelhupf“ vedle názvů „Dobrá buchta“ nebo „Císařská buchta“. Rettigové Domácí kuchařka se od roku 1826 dočkala mnoha upravených vydání a s nimi se měnily i recepty na bábovky, kam přibýly návody s použitím pečících prášků místo kvasnic.

Bábovky se pak v první polovině 20. století natrvalo usadily ve svátečním jídelníčku a staly se typickým nedělním moučníkem ke kávě. Nyní snad ve všech kuchařských knihách věnovaných moučníkům najdeme návody na bábovky, stejně tak jako na webových stránkách od klasické buchty „dusivky“ po speciální a méně běžné bábovky.

O velké oblibě tohoto moučníku svědčí množství pečících forem uchovaných v muzejních depozitářích, rodinné formy děděné z generace na generaci i současné formy z moderních materiálů.

Výstava přiblížila širokou škálu historických forem na bábovky, které se liší nejen tvarem, ale i materiálem a zdobením. Tradiční okrouhlé nebo srdcovité formy s typickým kuželovitým výstupkem uprostřed byly zdobeny rovnými i esovitými žlábkami či elegantními ozdobnými bochánkami. Z měšťanských domácností pocházejí bohatě plasticky tvarované formy z mědi a cínu, zatímco na venkově se používaly odolné hrnčířské či kameninové formy. Nechybí ani formy plechové a litinové, které se staly populárními od poloviny 19. století.

Výstava trvala až do 5. ledna 2025 a do konce roku 2024 ji navštívilo 758 osob.

Muzeum Nové Strašecí se při pořádání výstav a veškerých svých akcí snaží spolupracovat s místními institucemi, organizacemi a spolky. Jmenovat můžeme například spolupráci se Základní školou J. A. Komenského v Novém Strašecí při organizaci výstavy Našima očima, kooperaci s Městem Nové Strašecí při realizaci Soutěže o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka, Dne s Kelty a

Adventního koncertu, spolupráci s Římskokatolickou farností při pořádání Adventního koncertu a součinnost se Základní uměleckou školou v Novém Strašecí a Stochově při pořádání různých hudebních vystoupení v rámci vernisáží a dalších akcí muzea.

V roce 2024 jsme úzce spolupracovali s Městem Nové Strašecí při realizaci druhé sochařského opukového sympozia v rámci oslav Dne s Kelty, které probíhalo ve dnech 15. až 18. května 2024 v prostoru kolem kostela.

Snažíme se rozvíjet také spolupráci s jinými institucemi a muzei. V roce 2024 jsme navázali spolupráci se sdružením Sběratelé panenek zastoupené panem Lukášem Novotným při realizaci výstavy Kde bydlely panenky našich maminek a babiček a s Českým vysokým učením technickým v Praze při realizaci výstavy Česká vrcholná gotika v modelech.

V roce 2024 jsme rovněž spolupracovali se soukromými umělci a sběrateli, kteří projeví zájem uspořádat v našem muzeu svou autorskou výstavu – např. výstava obrazů Lud'ka Dvořáka a prodejní výstava šperků Radky Batelkové.

Všechny výstavy v roce 2024 navštívilo celkem 6.503 osob.

7.4.2 Doprovodné akce

Muzeum Nové Strašecí pravidelně nabízí v rámci své činnosti různé doprovodné akce: lektorské programy pro školy, komentované prohlídky, výtvarné dílny, workshopy, pořádá vernisáže, derniéry, přednášky, besedy, autorská čtení, konference, vzpomínkové akce, soutěže, koncerty a další akce pro veřejnost. Některým činnostem, zejména edukačním programům, jsem se věnovala již v předchozí kapitole a přednáškové činnosti se budu věnovat v kapitole následující.

V průběhu roku 2024 Muzeum Nové Strašecí zorganizovalo následující akce:

- **Čtyři vernisáže**, které zahájily výstavu obrazů Lud'ka Dvořáka s názvem

„Rozmanitost“, výstavu Základní školy J. A. Komenského v Novém Strašecí s názvem „Našima očima“, výstavu uspořádanou na oslavu výročí 130 let od založení Muzea Nové Strašecí a výstavu Radky Batelkové s názvem „Švadlenka a rukodělné ženy“ (viz výstavní činnost bod 2., 4., 6. a 7.). Těchto vernisází se zúčastnilo celkem **140 osob**.

- **Dvě Davidovy kreativní dílny** pro všechna tvořivá dítká a jejich rodiče či prarodiče pod vedením usměvavého lektora Davida Frasse z Kamenných Žehrovic, které se uskutečnily v sobotu **20. ledna 2024 a 20. dubna 2024 od 9 do 13 hodin**. Všech **88 účastníků** zjistilo, co vše se dá vyrobit ze dřeva a dalších přírodnin, naučilo se pracovat se dřevem, podpořilo svou kreativitu a odneslo si s sebou domů originální výrobky.
- **Dva dětské kreativní víkendy**, které se konaly o víkendech **10. + 11. února 2024 a 15. + 16. června 2024**. Návštěvníci si mohli vyrobit různé domečky, klíčenky, náramky, záložky, lapače snů, vybarvit si polštářky, bavlněné tašky, mandaly či mandalová zvířátka. K dispozici bylo i malování na obličej. Kreativní víkendy navštívilo **103 osob**.
- V roce 2024 připadly velikonoční svátky vlivem prvního jarního úplňku již na měsíc březen, a proto jsme tento měsíc zrealizovali pro všechny příznivce vyrábění, zejména rodiče s dětmi, oblíbené **jarní tvoření** spojené s hledáním velikonočních kraslic. Tvořivé dny proběhly v **sobotu 16., 23. a 30. března 2024 od 9 do 13 hodin**, v **neděli 17., 24. a 31. března 2024 od 13 do 17 hodin** a o velikonočních prázdninách **28. a 29. března 2024 od 8 do 16 hodin**. Všech **325 návštěvníků** si mohlo společně vyrobit velikonočního zajíčka, velikonoční kraslici a vázičku s kočíčkami.
- **Dva dvoudenní workshopy ART DAY**, které se uskutečnily **11. + 12. května 2024 a 22. + 23. června 2024**. Pod vedením zkušené malířky Mgr. Larisy Matejové si všech **17 účastníků** vyzkoušelo malbu akrylem na téma Jarní kvetení a olejomalbu na téma Zátíší. Všechna nově vzniklá umělecká díla si jejich autoři

odnesli s sebou domů.

- V roce 2024 jsme navázali na spolupráci s Městem Nové Strašecí při realizaci **druhého ročníku sochařského opukového sympozia v rámci oslav Dne s Kelty**, které probíhalo ve dnech **15. až 18. května 2024** kolem kostela. Toto sympozium shlédlo cca **500 návštěvníků** (viz doprovodné akce).
- Po **devět letních víkendů** (6. + 7. 7., 13. + 14. 7., 20. + 21. 7., 27. + 28. 7., 3. + 4. 8., 10. + 11. 8., 17. + 18. 8., 24. + 25. 8., 31. 8.) byl všem návštěvníkům muzea k dispozici doprovodný program k výstavě Česká vrcholná gotika v modelech s názvem **Staň se stavitelem!** Děti se mohly vydat na dobrodružnou hru, kde hledaly dílky a sestavovat svou vlastní stavbu. Čekal je také zábavný kvíz plný zajímavostí a vybarvování gotických oken, které si mohli odnést s sebou domů na památku. Této možnosti využilo **46 dětí** (viz výstavní činnost bod 5.)
- Během letních prázdnin se uskutečnil další ročník oblíbených archeologických výprav, které muzeum pořádá ve spolupráci s Archeologickými ústavy AV ČR v Praze a v Brně v rámci celorepublikové akce **Archeologické léto 2024**. Ve dnech **10. 7. 2024 a 3. 8. 2024** mohli přihlášení zájemci navštívit **čtyřúhelníkový valový areál u Mšeckých Žehrovic** z mladší doby železné, který kdysi obývala keltské elita a bylo i prostorem keltských rituálů. Velmi oblíbená vycházka na místo nálezu proslavené opukové keltské hlavy, jež je veřejnosti nepřístupné, jelikož se nachází v soukromé oboře Libeň.
- Na dva letní víkendy muzeum připravilo pro rodiče s dětmi zábavné tvoření plné dobrodružství. O víkendu **13. a 14. července 2024 od 9 do 17 hodin** si mohli návštěvníci vyrobit indiánský amulet, bubínek nebo lapač snů během **Indiánského tvoření**. Všechny **63 zájemců** se zapojilo nejen do tvoření, ale i do pátrání po tajné zprávě, kterou bylo třeba rozluštit. A o víkendu **10. a 11. srpna 2024 od 9 do 17 hodin** si mohli návštěvníci vyrobit pirátskou čepici, papouška nebo loď a vydat se na honbu za pokladem během **Pirátského tvoření v muzeu**. Tvořivé víkendy využilo **87 osob**.

- V roce 2004 a 2014 realizovalo Muzeum Nové Strašecí oslavy 110 let a 120 let od založení této instituce. V roce 2024 jsme na tuto tradici navázali a připomněli si úctyhodných 130 let existence novostrašeckého muzea prostřednictvím pestrého programu nazvaného „**Oslavy 130 let muzea v Novém Strašecí 1894 - 2024**“.

Celá akce byla zahájena v pátek **6. září 2024 od 9 hodin**, kdy měli návštěvníci jedinečnou příležitost v rámci celodenního **doprovodného programu** nahlédnout do zákulisí muzea, seznámit se s prací muzejníků a prozkoumat jednotlivé obory, jimiž se zaměstnanci v muzeu zabývají. V expozicích muzea se setkali s několika odborníky přímo při jejich každodenní práci, a dokonce si některé činnosti mohli sami vyzkoušet (např. práci archeologa, etnografa, archiváře, knihovníka či dokumentátora). Až **do 16 hodin** mohli plnit úkoly na jednotlivých stanovištích a za správné vylustění tajenky získat odměnu v podobě pamětní medaile či pohlednice. Cílem těchto aktivit bylo představit veřejnosti muzejní práci z jiného úhlu pohledu tak, aby si ji návštěvníci oslav mohli sami vyzkoušet, zažít, dozvědět se mnoho zajímavého a přesvědčit se o tom, že muzeum je v 21. století živá instituce, která má zájem o každého návštěvníka či badatele a spolupráci s lidmi nejrůznějších zájmů. Po celý den bylo vstupné do muzea zdarma a programu se zúčastnilo **225 osob**.

Během konání výstavy proběhly dvě **komentované prohlídky** pro veřejnost, které se uskutečnily ve čtvrtek **26. září a 3. října 2024 od 17 hodin**. Zúčastnilo se jich **27 osob**.

Pro objednané školní skupiny byly komentované prohlídky týkající se vzniku muzea a jeho hlavních cílů dostupné po celou dobu trvání výstavy (viz výstavní bod č. 6).

Součástí oslav byly rovněž **dvě přednášky** odborníků na místní historii. V úterý **17. září 2024 od 17 hodin** se uskutečnila přednáška s názvem „**Nové Strašecí v raném novověku**“, kterou vedl **PhDr. Jan Černý** a navštívilo ji **31 osob**. Přednáška se věnovala vývoji Nového Strašecí v 16. století, kdy se poddanské městečko proměnilo v město s příležitostmi pro rozvoj. Město získalo klíčová privilegia, spravovalo obchod a zakládalo vlastní poddanskou ves, čímž se snažilo osamostatnit od křivoklátské vrchnosti. Ve Strašecí působili vrchnostenští úředníci a často zde pobýval arcikníže Ferdinand Tyrolský. Obyvatelé prosazovali nekatolického kněze a město hrálo důležitou roli v náboženských konfliktech před třicetiletou válkou. Přesto muselo

město čelit několika požárům a následným obnovám, což nám doložily dochované historické dokumenty.

Celé oslavy jsme zakončili přednáškou **Ing. arch. Evy Volfové** na téma „**Opravy historických budov a památek v Novém Strašecí po roce 1989**“ (postřehy památkové architektky), která proběhla v úterý **8. října 2024 od 17 hodin** v přednáškovém sále muzea a zúčastnilo se jí **26 osob**. Během přednášky se mohli návštěvníci dozvědět, že před rokem 1989 byl stav historických budov a památek v Československu často velmi špatný, s výjimkou několika vybraných objektů opravovaných státem. Mnohé církevní památky, včetně kostelů a far, byly záměrně zanedbávány a devastovány, což se týkalo i Nového Strašecí. Po roce 1989 se situace změnila a v roce 1990 byly zahájeny opravy významných budov, jako základní školy s gymnáziem, farního kostela Narození Panny Marie či původní radnice. Tyto opravy byly součástí širší obnovy města, která reagovala na nové politické, společenské a hospodářské podmínky. Přednáška nabídla zájemcům podrobnosti o těchto obnovách, doplněné bohatou fotografickou dokumentací.

V rámci oslav byly veřejnosti nabídnuty nové druhy upomínkových předmětů, např. pamětní medaile a pohlednice.

Po celou dobu trvání výstavy probíhaly víkendové programy s názvem **Hrátky za muzejními vrátky**, kterých využilo **44 osob**. Tyto rodinné dny nabídly návštěvníkům nejen spoustu nových informací, ale také zajímavé aktivity, jako je archeologická laboratoř, etnografické stanoviště spojené s pečením tradičního pečiva, drcení obilí, dojení a poznávání různých zákoutí města Nové Strašecí na dobových fotografiích.

- Pro rodiče a prarodiče s dětmi muzeum opět pořádalo oblíbené **Podzimní a Halloweenské tvoření**, které probíhalo o víkendech a podzimních prázdninách **od 19. října do 3. listopadu 2024 (19. 10., 20. 10., 26. 10., 27. 10., 29. 10. – 1. 11. 2024)**. Pro všech **205 návštěvníků** bylo připraveno hledání pavoučků štěstí po celém muzeu, vyrábění strašidelného hradu, hroživého ducha a roztomilého netopýra.
- V rámci výstavy Švadlenka a rukodělné ženy proběhly **dva workshopy** pod dohledem zkušené švadlenky Radky Batelkové, během kterých si účastníci

mohli vytvořit vlastní šitý šperk na míru. Tyto tvořivé dílny se konaly **10. a 17. listopadu 2024 od 13 do 17 hodin** a zúčastnilo se jich **6 osob** (viz výstavní bod č. 7).

- Období adventu mohli návštěvníci strávit v našem muzeu při oblíbeném **Vánočním tvoření** spojeným s hledáním vánočních skřítků, kteří byli ukryti po celém muzeu. Tvořivé dílny byly otevřeny každý víkend **od 7. do 29. prosince 2024** a během vánočních prázdnin (**7. 12., 8. 12., 14. 12., 15. 12., 21. 12., 22. 12., 27. – 29. 12. 2024**). Zájemci si mohli ozdobit perníčky, vyrobit zimního skřítku a sněhuláka jako adventní dekoraci a vybarvit vánoční ozdobu ve tvaru srdíčka, svetru či domečku na stromeček. Vytvořené výrobky si domů odneslo **168 osob**.
- **22. prosince 2024 od 13 do 17 hodin** měli návštěvníci muzea možnost připálit si **Betlémské světlo** a odnést si ho s sebou domů. Tento plamínek, symbol míru, lásky, naděje a přátelství, pochází přímo z betlémské jeskyně, kde se podle tradice narodil Ježíš Kristus. Díky skautům putuje světlo z Betléma napříč Evropou, aby spojovalo lidi všech generací a kultur. Světlo, které propojuje srdce lidí po celém světě, si přišlo připálit **23 osob**.

V roce 2024 se nám podařilo díky přiděleným grantům od Města Nové Strašecí uspořádat všechny tři tradiční akce Muzea Nové Strašecí.

Jako první akce proběhla „**Soutěž o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka**“, která je úzce spjata s Velikonocemi.

Příchod jara vítáme tradičně v Muzeu Nové Strašecí společně s dětmi prostřednictvím oblíbeného lektorského programu s názvem "**Velikonoční příběh**".

Tento velikonoční program probíhal v muzeu každý den **od 12. do 27. března 2024**, kdy nás během jednoho dne navštívily někdy i čtyři třídy najednou. Během programu jsme si společně povídali o přicházejících velikonočních svátcích a zvycích. Představili jsme si všechny postní neděle, pašijový týden a jeho jednotlivé dny. S dětmi z mateřských škol jsme zopakovali také všechna domácí zvířátka a jejich mláďátka,

kteřá se na jaře rodí. Děti si vyzkoušely řehtání i klapání velikonočními řehťáčkami a klapáčkami, vyrobily si velikonočního zajíčka a upekly si jidášky, které si s sebou odnesly domů.

Velmi nás těší, že program navštívily všechny Mateřské školy z Nového Strašecí.

Potěšila nás i hojná účast žáků ze Základní školy v Novém Strašecí v celkovém počtu **476 osob (29 školních skupin)**.

Vítání jara jsme v muzeu zakončili **ve středu 27. března 2024** oblíbenou **Soutěží o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka**. Tradičně se soutěžilo ve dvou soutěžních kategoriích. První kategorii tvořily výrobky dětí do 18 let a ve druhé kategorii mezi sebou soupeřili beránci dospělých návštěvníků a mladých adeptů oboru cukrář. Všichni zájemci mohli své nejlepší výtvořy přinášet do muzea až do 16 hodin.

V 17 hodin se v muzeu sešla čtyřčlenná porota, aby bodově ohodnotila nejen vzhled, ale i chuť jednotlivých soutěžních beránků, a rozhodla tak o vítězích v obou kategoriích.

Jednotlivými členy poroty dvanáctého ročníku soutěže byli:

1. paní Ing. arch. Eva Volfová z Klubu cesty za poznáním,
2. paní Mgr. Petra Pilátová z Ekocentra Pod Marjánkou,
3. pan Mgr. Karel Filip – starosta Města Nové Strašecí,
4. pan Stanislav Jahelka, DiS. – vrchní strážník Městské policie Nové Strašecí.

Během hodnocení poroty si návštěvníci mohli zpříjemnit čekání poslechem pěveckého vystoupení žáků Základní umělecké školy Stochov pod vedením paní učitelky Naděždy Chrobákové, Elišky Horákové a pana učitele Jana Juráně. Na závěr nám zarecitovala Elenka Hotská. Všem účinkujícím ještě jednou mockrát děkujeme za perfektní umělecká čísla a za jejich ochotu.

V průběhu hudební produkce porotci pilně hodnotili a ochutnávali. Poté zbývalo už jen hlasy sečíst a vyhlásit vítěze. A jak nakonec dopadl letošní – již dvanáctý ročník soutěže?

V dětské kategorii se nám sešlo devět soutěžních velikonočních beránků, z nichž se porotě nejvíce líbili a cenu za nejhezčího beránka získali:

1. místo – Míša Ešner ze Stochova
2. místo – Tereška Ešnerová ze Stochova
3. místo – kolektiv žáků třídy 1.S ze Základní školy Nové Strašecí pod vedením paní učitelky Mgr. Magdaleny Pelcové

Nejchutnějšího beránka v dětské kategorii dle poroty měli:

1. místo – Jiří Valašek z Nového Strašecí
2. místo – Natálka Maiová z Nového Strašecí
3. místo – Elenka Hotská z Rudy

Čestné uznání v dětské kategorii získali Zlata Matějovičová z Nového Strašecí, Elinka Kindlová z Nového Strašecí a František Elznic z Lán.

V kategorii dospělí a mladí adepti v oboru cukrář jsme do soutěže přijali osm soutěžních beránků, z nichž se nejvíce líbili a cenu za nejhezčího beránka získali:

1. místo – Ondřej Růžička z Rudy
2. místo – kolektiv studentů Střední školy a Základní školy Jesenice, p.o.
3. místo – kolektiv studentů Integrované střední školy Rakovník

V dospělé kategorii porotcům nejvíce chutnali tito beránci:

1. místo – kolektiv studentů Integrované střední školy Rakovník
2. místo – Jitka Šnoblová z Nového Strašecí
3. místo – kolektiv studentů Střední školy a Základní školy Jesenice, p.o.

Všichni vítězové během slavnostního vyhlášení obdrželi diplom a zasloužené věcné ceny, mezi kterými byly např. knihy, dorty, kuchyňské spotřebiče a pomůcky (digitální váha, mixér, žehlička, vaflůvač, rychlovarná konvice, toustovač), sportovní hry a hračky (lego, koloběžka, skateboard) a mnoho dalších. Po rozdání veškerých cen jsme soutěžní beránky naporcovali a všichni návštěvníci mohli ochutnat a zhodnotit, zda byl výběr poroty správný.

Rádi bychom touto cestou poděkovali Městu Nové Strašecí a Středočeskému kraji za finanční podporu naší soutěže a zároveň děkujeme firmě Pekařství - cukrářství Hošer z Nového Strašecí a Vydavatelství Gelton za věcné ceny pro vítěze.

Děkujeme také všem soutěžícím, porotcům, ale i návštěvníkům, kterých se nakonec sešlo **68**.

Muzeum Nové Strašecí ve spolupráci s Městem Nové Strašecí uspořádalo letos již sedmnáctý ročník tradiční akce **Den s Kelty** a druhý ročník sochařského **Opukového sympozia**, kterými jsme si připomněli 81 let od jednoho z nejvýznamnějších objevů v české archeologii – od nález slavné opukové hlavy Kelta ve Mšeckých Žehrovicích, jenž proslavil místní region po celé Evropě a byl impulsem k desetiletí odborných bádání. Dnes již víme, že bylo Novostrašecsko ve 3. – 2. stol. př. n. l. hojně osídleným výrobním okrskem, kde se ve velké míře zpracovávala železná ruda a rozšířily se zde dílny na výrobu unikátních kruhových šperků z místního kamene – sapropelitu (švartny), které nacházíme v hrobech vzdálených i stovky kilometrů daleko.

Opukové sympozium bylo opět pojato jako sochařské setkání pod širým nebem a bylo zaměřeno na oslavu opukové hlavy jako sochařského díla vysoké umělecké hodnoty. Užitym materiálem byla zvolena opět opuka, která je charakteristická pro stavební prvky v našem regionu. Pozvání na sochařské sympozium přijali ak. sochař Jan Turský, výtvarník Karel Kellner, ak. architekt Milan Hubeňák, ak. sochař Jaromír Švaříček a jeho dcera Rozálie Švaříčková. Práci sochařů na vytváření opukových soch s keltskou tematikou mohli návštěvníci pozorovat již od středy **15. května až do soboty 18. května 2024** na volném prostranství kolem kostela.

Hlavní program akce **Den s Kelty** probíhal **v pátek 17. května a v sobotu 18. května 2024**.

Po oba dva dny byl ve výstavní síni muzea veřejnosti poprvé prezentován nejnovější nález dvanácti zlatých bójských statérů z Rakovnícka – unikátní soubor nejstarších mincí, jež Kelti razili na našem území na přelomu 3. a 2. stol. př. n. l.

Páteční program byl zakončen **v 16 hodin přednáškou Maxmiliána Šámala** věnovanou právě tomuto nálezu, jeho významu pro rakovnický region a jeho nadregionálnímu přesahu.

V pátek i v sobotu probíhaly před muzeem a v muzeu tradiční ukázky keltských řemesel s úkoly a tajenkou doplněné o dílničky s výrobou šperku, ražbu mincí, či práci

s opukou. Pro děti byla připravena hra zaměřená na keltská božstva a symboly a samozřejmě odměna.

Vše bylo přizpůsobeno tak, aby si návštěvníci mohli činnosti vyzkoušet a zažít.

Dopolední páteční program byl zaměřen převážně na školní skupiny, a to nejen na ty novostrašecké, ale i z širšího okolí. Odpolední program byl pak určen široké veřejnosti a všem zájemcům o keltskou tematiku a místní historii.

Sobotní program byl ukončen ve **13 hodin slavnostním představením nově vzniklých uměleckých děl** během Opukového sympozia.

Den s Kelty je otevřenou akcí a každoročním připomenutím širšího evropského historického významu novostrašeckého regionu v mladší době železné, který si i díky dalším významným keltským lokalitám zaslouží pozornost nejen místních občanů, ale i celé české veřejnosti.

Opukové sympozium shlédlo cca **500 návštěvníků** a na Den s Kelty dorazilo celkem **413 návštěvníků**, kteří si po celou dobu mohli zakoupit odborné knihy s keltskou tematikou, ale i nejrůznější suvenýry (trika, zápisníky, sportovní láhve, hrnečky, klíčenky či ručně vyráběná mýdla s motivem keltské hlavy) včetně speciální várky zakuřovaného piva Beltaine.

V závěru roku jsme uspořádali poslední tradiční akci, a to **Adventní koncert**, který byl realizován během třetí adventní neděle **15. prosince 2024 od 16 hodin** v kostele Narození Panny Marie v Novém Strašecí.

Návštěvníky přivítala a úvodní slovo pronesla vedoucí Muzea Nové Strašecí – Mgr. Barbora Honzíková, DiS. Po úvodním slovu následoval vlastní koncert, na kterém vystoupil hudební soubor Chorus Carolinus Kladno pod uměleckým vedením sbormistra Karla Procházky.

Chorus Carolinus Kladno je pěvecko-instrumentální sdružení složené z poloprofesionálů a amatérů, kteří se společně věnují české chrámové hudbě. Sbor vznikl v roce 1998 a navázal na tradici chrámového sboru Schola cantorum sanctae Caeciliae pod vedením Jána Čambála. Prvním vystoupením souboru byla Vánoční mše D-dur Františka Xavera Brixioho. Od roku 2000 soubor postupně rozšiřuje svůj repertoár i o další díla a postupně objevuje zapomenuté hudební poklady, například

ze smečenského kostela Nejsvětější Trojice.

V roce 2003 vydal své první CD s díly Františka Mensiho, který se od té doby stal jejich „dvorním skladatelem“. Chorus Carolinus tak pravidelně oživuje kvalitní českou hudbu 18. století a představuje ji publiku na koncertních vystoupeních v Kladně, Slaném, Smečně a dalších městech. Soubor rovněž vystoupil v Bystrém u Poličky, rodném městě Mensiho, a podpořil projekty na obnovu historických varhan v Hostivici.

Chorus Carolinus v průběhu let uvedl díla významných skladatelů jako Brixiho, Händela, Porpory či Loose. Vedle staré hudby obohacují jeho repertoár i současná díla Jána Čambála a Karla Procházky. K desátému výročí souboru byl uspořádán slavnostní koncert za účasti více než 70 současných i bývalých členů. Dnes má Chorus Carolinus přes 30 stálých členů, spolupracuje s profesionálními hudebníky a s podporou různých institucí uvádí bohatý koncertní program.

Celé vystoupení trvalo přibližně 60 minut a během koncertu zazněly skladby Karla Procházky.

Po skončení hudebního vystoupení poděkovala vedoucí Muzea Nové Strašecí, Mgr. Barbora Honzíková, DiS., Městu Nové Strašecí za finanční podporu této akce a všem vystupujícím za skvělý výkon. Zároveň předala květiny účinkujícím a na závěr popřála všem **163 návštěvníkům** klidné Vánoce a hodně zdraví do Nového roku.

Některé skladby z Adventního koncertu byly prezentovány prostřednictvím videí na facebookových stránkách Muzea Nové Strašecí, kde se dají dohledat.

Adventní koncerty pořádá Muzeum Nové Strašecí (pobočka Muzea T. G. M. Rakovník) pravidelně každý rok již od prosince roku 2005. Za celou dobu svého trvání se zařadily mezi tradiční kulturní akce města a získaly si své stálé věrné posluchače, se kterými se každoročně při koncertech setkáváme, a to nejen z řad občanů města, ale i širokého okolí. Cílem tohoto projektu je přispět k rozšíření kvalitní kulturní a zábavní nabídky pro všechny obyvatele i návštěvníky města Nové Strašecí prostřednictvím příjemného posezení v prostorách kostela za zvuků linoucích se konejšivé hudby navozující pocit klidu a rozjímání v předvánočním hektickém období.

7.4.3 Spolková a přednášková činnost

V rámci muzea působí **Klub cesty za poznáním**, který vznikl v září roku 2016 za podpory paní ředitelky Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. Magdaleny Elznicové Mikeskové a pana Ing. Jiřího Perglera, ředitele Českých lupkových závodů, a.s.

Jedná se o dobrovolné sdružení občanů, jehož programovým cílem je nabídnout široké veřejnosti bez ohledu na věk, poznání z oblasti historie, umění, architektury, přírody a společenských věd. Neboť svět je bohatý a široký a můžeme neustále objevovat něco nového, co jsme dosud nevěděli. Můžeme tak neustále pracovat i na svém osobním rozhledu.

Vzdělávací program klubu je sestaven do formy přednášek na určité ucelené téma v jarním a podzimním cyklu. Členové klubu mají možnost obohatit své poznání, čímž rozvíjí svou osobnost, a seznámit se s řadou zajímavých odborníků, se kterými mohou na dané téma diskutovat.

Součástí programu klubu jsou také jednodenní výlety a vycházky, případně exkurze. Pro občany je to další varianta, jak aktivně trávit volný čas a současně rozvíjet svůj osobní rozhled.

Dalším cílem je, aby se klub stal přátelským prostředím, kde si každý může najít přátele a kamarády, jak se říká spřátelené duše. V letech 2020 a 2021 jsme všichni překonávali těžkou a neobvyklou situaci, epidemii covidu. Epidemie zasáhla téměř celý svět a život se na všech úrovních zastavil. Tedy i na úrovni kulturní a společenské. Nikdo nevěděl, jak a kdy se všichni dokážeme s epidemií vyrovnat, překonat ji a co se v našich životech změní. Po určité době jsme však pochopili, že lidské společenství, lidské sdílení, vzájemné kontakty a pochopení se nedá ničím nahradit, ani všemožnou technikou. Pochopili jsme, co člověka dělá člověkem. Vzájemná výměna názorů, společné prožití radosti, ale i smutku, vzájemná pomoc, prostě cit jeden ke druhému. Vážme si tedy lidského společenství, kulturnosti a vědomí, že v každé situaci musí člověk najít odvahu a dát přednost aktivnímu životu. Každý den je vzácný a každá dobře prožitá chvíle je vzácná a záleží jen na nás, čím a jak se obohatíme a komu přineseme kousek radosti.

V první polovině roku 2024 (leden – červen) se do Klubu cesty za poznáním přihlásilo **26 osob** a ve druhé polovině (září – prosinec 2024) **23 stálých členů**.

Od ledna do června 2024 uspořádal Klub cesty za poznáním jarní přednáškový cyklus s názvem „**Příběh architektury (Světlem architektury s otevřenýma očima)**“.

Architektura je obor, který je jakýmsi obrazem lidské civilizace, dokladem jejího kulturního vývoje v různých historických etapách. Vypovídá o vztahu člověka k vnějšímu světu, ale také o jeho úrovni duchovního bytí a způsobu myšlení.

Architektura ovlivňuje člověka jako jednotlivce, zpětně pomáhá vytvářet estetické vnímání a je samozřejmou součástí života. Prostřednictvím architektury k nám přichází také informace o technologické vyspělosti civilizace. V přednáškovém cyklu jsme se pokusili o historický přehled, jakým způsobem se formovala architektura, aby sloužila potřebám a zájmům člověka.

Ať už přijdeme kamkoliv, měli bychom otevřít oči, pozorně se dívat, o čem vypráví místo, kam jsme přijeli. Co vypráví lidská obydlí, domy, kostely, město, veřejný prostor – náměstí, jaká je atmosféra místa, jaké zajímavosti nás upoutají. Možná se nám svět objeví v nové, nevšední poloze.

Hlavním cílem přednáškového cyklu bylo ukázat laické veřejnosti vývoj stavebních slohů v souvislosti s kulturním a sociálním vývojem společnosti na příkladu jednotlivých sídel, církevních staveb a měst.

V rámci jarního přednáškového cyklu Klub ve spolupráci s muzeem uspořádal **6 přednášek** na dané téma, kterých se zúčastnilo celkem **206 návštěvníků**.

- **16. ledna 2024** proběhla první přednáška s názvem **Stavitelé chrámů (vývoj sakrální architektury od pravěku k dnešku)**, které se zúčastnilo **36 osob**.

Lektor **Mgr. Petr Bahník** nás seznámil s problematikou sakrálních staveb, s jejich smyslem, principy a vývojem. Objasnil vztahy typu kult-kultura, idea-hmota, vertikála-horizontála. V chronologickém přehledu naznačil konstanty a proměny sakrálních staveb v souvislosti se změnami náboženství, eticko-estetických norem a mentality vůbec. Současně přiblížil roli a kontext těchto staveb v lidské společnosti. Formou vizuální prezentace pak na konkrétních příkladech ukázal charakteristické prvky sakrální architektury a také jednotlivé stavební slohy minulých staletí.

- **20. února 2024** se konala druhá přednáška s názvem „**Středověk a zakládání měst ve feudální společnosti, stavební slohy románský a gotický**“, na kterou se přišlo podívat **45 osob**.

Odborným lektorem byla **Ing. Arch. Eva Volfová**, která nám zodpověděla otázky: Co to je město a jak se liší od venkovského prostředí? Kdy, kde a jak vznikala města?, Co bylo na počátku? Jak se utvářelo a čím se vyznačovalo středověké město? Jaká byla struktura městských domů a obydlí?

Vznik a vývoj měst je dnes z historického hlediska dobře zmapovaný, přesto se poznání dále zdokonaluje a prohlubuje. Také proto, že přibývá vědeckých poznatků a objevů. Na samém počátku najdeme raně středověké centrum, v němž byl právní rámec ukotven nejčastěji etnicky. Existovala zde specializovaná výroba (řemeslná) určená pro reciproční směnu, redistribuci a jen okrajově také pro trh. Prostředí osídlení bylo v zásadě podobné venkovskému. Vrcholně středověké město (románské a gotické), už mělo utvořené městské zřízení a prostorově fixovaný právní rámec. Existovala zde specializovaná tržní výroba, na rozdíl od venkovského prostředí. Města se vědomě a záměrně vymezovala vůči svému venkovskému okolí. Měla důležitou roli jako centra tržní směny. Poloha vrcholně středověkých měst souvisela se staršími hradeckými centry, tzv. hradišti. Ne všechna, svého času důležitá, hradiště, se ale vyvinula v města. Záleželo ještě na celé řadě dalších přidružených faktorů, na trasách zemských cest, vodních tocích a lidnatosti území. Města vznikala živelně, rostla přirozeným způsobem, nebo byla zakládána na předem vyměřeném půdoryse. O nejstarším vývoji, nejsou dochované písemné listinné zprávy, se dozvídáme nejčastěji z archeologických výzkumů měst a městeček, zaniklých na prahu jejich vývoje, u nás např. Sezimovo Ústí, Sekanka (jižně od Prahy), Kolová (u Chebu), Žďár (na Vysočině) a jiné.

Nejstarší přímo jmenovanou královskou městskou lokací je moravský Uničov, již roku 1213, kolem tohoto roku proběhla také první vlna zakládání dalších důležitých měst Bruntál, Opava, Znojmo, Jemnice, Hodonín, Hradec Králové a pravděpodobně i Litoměřice. Největší rozmach zakládání městských útvarů se vztahuje k vládě Přemysla Otakara II., který založil celou řadu měst nejen v Čechách a na Moravě, ale i na území dnešního Rakouska a Horní Lužice, založena Žitava. Ještě do konce 13. století tak byla vytvořena základní síť větších a významnějších, tzv.

královských měst a v pozdější době docházelo především k povyšování vsí na poddanská města a městečka.

- **19. března 2024** se uskutečnila třetí přednáška s názvem „**Vizuální smog ve městě a krajině**“ v podání **Ing. Milana Petráka**, kterou zhlédlo **32 osob**.

V březnu sice měla proběhnout přednáška Šárky Těšíkové na téma „**Architektura 19. století: Život a dílo architekta Antonína V. Barvitia (1823 - 1901)**“, ta se ale bohužel ze zdravotních důvodů lektorky nemohla uskutečnit, a proto byla přednáška prohozena s květnovou přednáškou Ing. Milana Petráka.

Pod pojmem „vizuální smog“ si nejčastěji představíme změt' billboardů či plakátů. Způsobů, jak degradovat veřejný prostor ovšem existuje více. Ať už je příčina jakákoli, jeho přítomnost negativně ovlivňuje i psychiku těch, kteří se snaží si jej nepřipouštět. Během přednášky jsme byli postaveni před otázky: Proč se přesto někteří lidé snižování vizuálního smogu brání? Co by se stalo, kdybychom se ho zbavili zcela beze zbytku? Nechyběl by nám? Záleží nám na tom, v jakém prostředí žijeme? Chceme, aby města neztrácela svou tvář a originalitu a krajina zůstala krajinou?

- **16. dubna 2024** proběhla čtvrtá přednáška cyklu s názvem „**Architektura a městský urbanismus 20. století**“, které se zúčastnilo **32 osob**.

Přednášku měla původně vézt Mgr. Markéta Čejková, ta však ze zdravotních důvodů nemohla přijet, a proto se přednášky ujal lektor Mgr. Petr Bahník, který nám představil, jakým tvůrčím způsobem navázala architektura na předchozí styly, zvláště historismus, a co nového přinesly moderní a experimentální trendy do života společnosti. V širokém časovém úseku 20. století jsme prošli mnoha styly, které formovaly estetické vnímání architektury ve veřejném prostoru a kde se uplatnily i nové stavební technologie.

- **21. května 2024** se konala předposlední přednáška, kterou si přišlo poslechnout **27 osob**.

Původně měla proběhnout prohozená březnová přednáška Šárky Těšíkové na téma „**Architektura 19. století: Život a dílo architekta Antonína V. Barvitia (1823 – 1901)**“. Lektorka se bohužel opět ze zdravotních důvodů omluvila, a proto proběhla náhradní

přednáška paní **Aleny Ballardové**, která veřejnost seznámila s projektem **Open House Praha 2024**, který navštívila. Jubilejní 10. ročník festivalu Open House Praha se uskutečnil od 13. do 19. května 2024 a během víkendu 18. a 19. května široké veřejnosti otevřel 115 běžně nepřístupných objektů na území hlavního města Prahy. Program připomněl několik významných československých architektů. Během víkendu byly otevřeny funkcionalistické skvosty, jako je budova bývalé restaurace zimního stadionu Štvanice od Josefa Fuchse, Veletržní palác od Josefa Fuchse a Oldřicha Tyla nebo Tylovy nenápadné garáže Pod Slovany. K ukázkám českého funkcionalismu patřily v programu i stavby od Adolfa Benše, jako je budova Elektrických podniků Praha (dnes Bubenská 1) a Terminál 4 na Letišti Václava Havla. U příležitosti připomínky 70 let od úmrtí Josefa Fanty mohli lidé navštívit Hlávkovu studentskou kolej, secesní Fantovu budovu na hlavním nádraží a budovu Ministerstva obchodu a průmyslu ČR. Posledního jubilanta, Karla Hubáčka, připomnělo např. Divadlo DISK. Festival Open House Praha nabídl v programu 36 novinek na území 13 městských částí. Mezi nimi byl honosný palác První české zajišťovací banky na Smetanově nábřeží ve stylu florální secese, který dnes obývá Goethe-Institut, nebo palác Škodových závodů, nynější sídlo Magistrátu hlavního města Prahy. Díky spolupráci s magistrátem se návštěvníkům mimořádně otevřela i velkolepá neorenesanční budova Staroměstské tržnice v Rytířské ulici. Součástí programu byl i palác Městské pojišťovny na Staroměstském náměstí, kde dnes sídlí Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Malebné atrium a prostory Knihovny Václava Havla zpřístupnil klasicistní Deymův palác, v blízkosti rušného náměstí Republiky se otevřel Měšťanský dům, dnes sídlo Domu zahraniční spolupráce, a poprvé se festivalu podařilo získat přístup i do kubistické vily Na Libušince na Rašínově nábřeží. Nově se do programu festivalu připojilo také několik budov v rámci areálu Pražského hradu – Prezidentská rezidence, Nová oranžerie a Lobkowiczský palác. Zpřístupněn byl i Národní archiv a Státní oblastní archiv v Praze na Chodovci a historická budova Národního archivu v Dejvicích.

- **25. června 2024** jsme uzavřeli celý cyklus závěrečnou přednáškou s názvem „**Poselství uměleckého díla ve veřejném prostoru**“, které se ujal **Mgr. Dalibor**

Blažek z Rabasovy galerie v Rakovníku.

Přednáška se zabývala několika základními otázkami týkajícími uměleckých děl ve veřejném prostoru. Nabídla náhled, jak může takové dílo vypadat a pokusila se definovat funkci takových realizací. Připomněla také vybrané příklady dobrých nebo naopak kontroverzních řešení. Zároveň přiblížila možný proces vzniku veřejné realizace, roli veřejnosti v něm a možná položila i poněkud drzou otázku: Je důležitější myšlenka díla nebo kdo dílo zaplatil a co dělá s významem uměleckého díla čas? Tuto přednášku si přišlo poslechnout **34 návštěvníků**.

Po ukončení přednášky a malé přestávce proběhlo slavnostní rozloučení s tímto ročníkem Klubu cesty za poznáním a předání pamětních listů. Dále byl představen další plán na program 9. ročníku klubu. Zároveň jsme poděkovali všem členům klubu a posluchačům za přízeň a zájem o naše pořady i vycházky.

V průběhu jarního přednáškového cyklu roku 2024 se konalo také **pět naučných vycházek a jeden celodenní autobusový zájezd**:

- **24. února 2024** se uskutečnila vycházka „**Za architekturou Pražského hradu**“ s průvodkyní PhDr. Jiřinou Chrástilovou, které se zúčastnilo **43 osob**.
- **9. března 2024** proběhla společná návštěva **Uměleckoprůmyslového muzea** v Praze, kde jsme se dozvěděli více o historii muzea, o unikátních sbírkách uměleckých řemesel, o rekonstrukci a navštívili jsme aktuální výstavu. Návštěvy se zúčastnilo **19 osob**.
- **17. dubna 2024** se uskutečnila prohlídka **Tyršova domu** (Michnův palác v Praze na Malé Straně) s průvodcem PhDr. Martinem Klementem. Prohlídky se zúčastnilo **21 osob**.
- **18. května 2024** proběhla vycházka ke **Stochovské kapličce** – pramenu léčivé vody s průvodkyní Ing. Arch. Evou Volfovou. Na vycházku přišlo **12 osob**.

- **8. června 2024** byl zrealizován jednodenní autobusový zájezd do Královského města **Třebíč** (člen UNESCO), jehož programem byla prohlídka židovského města a židovského hřbitova, prohlídka středu města, návštěva zámku a Muzea Vysočiny (okruh Valdštejnové). Na jarní celodenní výlet s námi vyrazilo **42 osob**.
- **23. června 2024** se konala **Geologická vycházka** s průvodcem RNDr. Štěpánem Rakem, které se zúčastnilo **23 osob**. V rámci oslav půlstoletí, které si 9. května 2024 připomnělo pražské metro, jsme společně prošli několik jeho zastávek, kde jsme poznali kamenné příběhy zapsané v kamenných obkladových horninách na sloupech, v hale nástupiště či na zemi očima geologa. Seznámili jsme se s typy hornin, jejich vznikem a obdivovali jsme stovky zkamenělin.

Devátý ročník klubu jsme zahájili podzimním přednáškovým cyklem s názvem „**Technologie IT a vliv na člověka**“, který probíhal od září do prosince 2024. Nové technologie IT v posledních dvaceti letech zcela prostoupily život společnosti a každého jednotlivce do té míry, že si už neumíme představit svou existenci bez vlastnictví těchto elektrotechnických médií. Je pravda, že tyto technologie umožňují prakticky propojení všech lidí na Zemi, umožňují najít základní i hlubší informace ze všech možných oborů a dokážou nás obrazově zavést do míst, kam se ani podívat nemůžeme. Obrácená strana tohoto vývoje je však určitá závislost bez ohledu na věk. Nikdy nekončící informace, ať už podstatné nebo zcela zbytečné, vytváří určitou návykovost, formu kulturního tlaku, až ztrátu osobní svobody a schopnosti rozhodovat se o vlastním času. Proto si chceme v tomto přednáškovém cyklu položit otázku, jak je to se závislostí na sociálních sítích, chytrých telefonech a naší schopností rozhodovat se podle vlastní vůle. Jak řešit závislost u dětí, dospělých a její vliv na rodinu. Budeme hovořit také o negativní manipulaci a způsobu kritického myšlení, jak a kde hledat pravdu.

V průběhu cyklu byly zrealizovány **4 přednášky**, které se přišlo poslechnout **123 návštěvníků**.

1. **10. září 2024** se uskutečnila první přednáška s názvem „**Fenomén závislosti na internetu a jeho vliv na sociální vztahy jedince**“ a navštívilo ji **32 osob**.

S lektorkou **PhDr. Janou Petrákovou** jsme se věnovali závislosti na internetu, neboť ta je stále aktuálním tématem, ačkoli se může zdát, že jsme v digitálním věku již zvyklí na neustálou online přítomnost. Je důležité si uvědomit, že internet je mocný nástroj, ale vyvážené používání je klíčem k zachování zdravých sociálních vztahů a osobní pohody.

2. **22. října 2024** proběhla druhá přednáška na téma „**Nové technologie a jejich vliv na rodinné vztahy**“, která přilákala **29 posluchačů**.

S **prof. PhDr. Lenkou Šulovou, CSc.** jsme hovořili o tom, co všechno přináší informační technologie a snadná dostupnost internetu do výchovy a vývoje dětí, do fungování rodiny. Pokusíme se pojmenovat změny, které probíhají u dětí, jako je například paměť, pozornost, způsob osvojování nových poznatků nebo třeba přemíra podnětů a zahlcení informacemi. Přes veškerý technický pokrok je stále potřeba k životu udržet lidskou zvědavost, osobní duševní a fyzickou aktivitu, schopnost klást si otázky a umět se vyjadřovat, komunikovat s okolím. V současné době výchova dětí není vůbec jednoduchá a pro vývoj dítěte je nutná opora v rodině, pochopení, trpělivost i nastavení pravidel. Budeme se ptát, zda rodiče ztrácejí autoritu a co lze generačně předávat. Jestliže nám záleží na harmonickém rozvoji dítěte a kvalitě života dětí, je třeba se zajímat, informovat, celospolečensky diskutovat.

3. **12. listopadu 2024** byla zrealizována třetí přednáška s názvem „**Kritické myšlení, důvěřuj, ale prověřuj**“, které se zúčastnilo **32 osob**.

Lektor **Ing. Zdeněk Svoboda, CSc.** připomněl, že i seniorská populace je zasažena novými technologiemi, které se stávají součástí jejich běžného života (internet, sociální sítě, atd.), aniž by je kdokoli připravil na jejich dopad. Internet nám poskytuje denně tisíce a tisíce informací, ale také falešných zpráv a je nutné se naučit rozlišovat mezi pravdou a manipulací. Ne na základě pocitu či domněnky, ale naučit se hledat pravdu – fakta. Proto jsme společně hovořili o prevenci a způsobech, jak se

dezinformacím bránit, i o tom, co je pro život podstatné a co ne.

4. **10. prosince 2024** se konala poslední přednáška celého podzimního přednáškového cyklu na téma „**Mediální obezřetnost aneb Kritické myšlení**“, kterou si přišlo poslechnout **30 osob**.

Na příkladech nám lektor **Ing. Zdeněk Svoboda, CSc.** ukázal, jak se hodnotí věrohodnost mediálních sdělení, jak se dá odhalit fake news a negativní manipulace. Praktické ukázky kritického myšlení nás provedly řešením pochybností a pravdivosti daného tvrzení, které nám předkládají informační zdroje. Jsou způsoby, jak odhalit fake news a dezinformace, i když stále dokonalejší technologie (umělé inteligence) toto poznání a rozlišení stěžují. Každý, kdo se zajímá o vliv nových technologií na život člověka ve smyslu pozitivním i negativním, měl v tomto přednáškovém cyklu příležitost seznámit se s problematikou z hlediska psychologie i konkrétní praxí.

Do činnosti Klubu cesty za poznáním patří také pořádání zajímavých **vycházek a exkurzí**. V průběhu podzimního cyklu proběhly **tři**:

- **5. října 2024** se uskutečnila návštěva **Chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně a barokní Vrtbovské zahrady** s průvodkyní PhDr. Jiřinou Chrastilovou, které se zúčastnilo **28 osob**.
- **9. října 2024** se konala exkurze do zákulisí **České televize** s průvodcem, na kterou dorazilo **26 osob**.
- **9. listopadu 2024** proběhla druhá **Geologická vycházka** po stanicích pražského metra s průvodcem RNDr. Štěpánem Rákem, Ph.D. Na vycházku přišlo **23 osob**.

7.4.4 Sbírkotvorná a badatelská činnost

Během roku 2024 Muzeum Nové Strašecí plnilo také svou sbírkotvornou funkci.

Do **sbírkového fondu** v roce 2024 přijalo **24 přírůstků** – převážně darů od soukromých osob, čímž se obohatil sbírkový fond muzea na 5.874 předmětů.

Předměty byly zapsány do přírůstkové knihy pod přírůstkovými čísly 1/2024 – 24/2024.

V roce 2024 provedli zaměstnanci muzea **inventarizaci části knihovního fondu nalézajícího se v prostorách kanceláře muzea v Novém Strašecí**. Knihy byly zkontrolovány, seříděny a uloženy do polic. Zároveň byl sepsán nový aktualizovaný lokační seznam pod názvem „Seznam knih – změny 2024“ uložený v hlavním PC v muzeu v Novém Strašecí. Závěry z proběhlé revize byly zaznamenány ve vyhotovené Zprávě o provedení inventarizace části knihovního fondu Muzea Nové Strašecí za rok 2024.

Do archivního fondu jsme v roce 2024 přijali a zapsali **5 nových přírůstků** získaných od soukromé osoby. Do knihovního fondu jsme v roce 2024 přijali a zapsali **12 nových přírůstků** získaných od soukromých osob a Státního oblastního archivu v Praze. K 31. 12. 2024 obsahuje muzejní knihovní fond **7.589 svazků knih**.

Muzeum Nové Strašecí v rámci spolupráci s ostatními muzei, organizacemi a jednotlivci zapůjčilo **Oblastnímu muzeu v Lounech 7 předmětů** týkající se výroby švartnových náramků z expozice Keltové na Rakovnicku za účelem veřejné prezentace u příležitosti výstavy s názvem „Poklady ze švartny“ v prostorách Oblastního muzea v Lounech (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0004/00360155/2024), **Ing. Petru Volfovi** zapůjčilo **keramický hrnek s uchem** za účelem výroby replik k prodeji v Muzeu Nové Strašecí (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0022/00360155/20245), **Městu Nové Strašecí** zapůjčilo **5 sbírkových předmětů o počtu 83 kusů a 142 kusů archivních materiálů (vánočních pohlednic)** za účelem veřejné prezentace u příležitosti výstavy s názvem „Vánoční ozdoby a betlémy“ v Městské galerii Viktora Olivy v prostorách Kulturního centra (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových

a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0106/00360155/2024).

Muzeum Nové Strašecí si v roce 2024 vypůjčilo **22 modelů** od **ČVUT v Praze, Fakulty stavební, Katedry architektury, zastoupené Ing. arch. Vojtěchem Dvořákem** pro výstavní účely v rámci výstavy „Česká vrcholná gotika v modelech“ a nábytek pro panenky od sdružení **Sběratelé panenek, z.s., zastoupené panem Lukášem Novotným** (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0010/00360155/2024).

Od jednotlivců či soukromých sběratelů si Muzeum Nové Strašecí v roce 2024 pro výstavní účely vypůjčilo obrazy od pana **Lud'ka Dvořáka** (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0025/00360155/2024) a šperky od paní **Radky Batelkové** (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0076/00360155/2024).

V průběhu roku 2024 poskytli zaměstnanci muzea odpovědi na **15 badatelských dotazů** buď osobně, nebo prostřednictvím emailových zpráv. Informace byly získány z knih v knihovním fondu, z archivních materiálů či sbírkových předmětů muzea.

7.4.7 Doplnková činnost

V rámci doplňkové činnosti poskytuje muzeum návštěvníkům **prodej pohlednic, publikací, knih, zboží a různých upomínkových předmětů**, které jsme v roce 2022 obohatili o nový sortiment zboží převážně s motivem keltské hlavy (trička pro děti i dospělé, hrnečky, klíčenky, jojo, magnetky, sportovní lahve, zápisníky a ručně vyráběná mýdla) a v roce 2024 o pohlednici a medaili vydanou u příležitosti „**Oslav 130 let od založení muzea v Novém Strašecí (1894 – 2024)**“.

V roce 2017 jsme zrekonstruovali zázemí pro návštěvníky, jehož součástí se stala rovněž menší **kavárna** s posezením o kapacitě cca 15 osob. V roce 2018 jsme zažádali o vydání závazného stanoviska Krajskou hygienickou stanicí Středočeského kraje, která nám po splnění zadáných požadavků vydala kladné stanovisko až v červnu roku 2019. Od července 2019 mohou tedy návštěvníci a zákazníci využít nabízený sortiment většinou balených potravin (sušenky, čokolády, lízátko, bonbony) a balených nápojů (perlivá a neperlivá voda, nealkoholické nápoje, ale i např. pivo a víno). V nabídce muzea je také poskytování kávy (espresso, lungo, cappuccino, latte, turecká

a rozpustná) a různých druhů čajů (černé, ovocné, bylinné a další), které si mohou zákazníci vypít v prostorách kavárny nebo odnést s sebou v poskytnutém kelímku. Pro potřeby provozování kavárny jsme vypracovali provozní, hygienický a sanitační řád, povinnosti zaměstnanců a analýzu nebezpečí při uvádění potravin a pokrmů na trh. V roce 2022 jsme nabízený sortiment rozšířili o prodej trubiček Gofre v různých příchutích (Paříž, Míša, Levandule, bezlepkové ořechové a bezlepkové čokoládové).

7.5 Muzeum Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže

Nedílnou součástí Muzea T. G. Masaryka v Lánech je Pamětní síň Alice Garrigue Masarykové a Českého červeného kříže, ve kterém v roce 2024 pokračoval cyklus nazvaný „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“ věnovaný ženám, které inspirují a navazují na odkaz silných a emancipovaných žen, jako byla právě zakladatelka a první předsedkyně Československého červeného kříže Alice G. Masaryková. V jeho rámci se návštěvníci setkávají s příběhy o odvaze, úspěchu, charitě, módě, ale i lásce. Program v roce 2024 zahrnoval přednášky a besedy, divadelní představení, filmové promítání a také natáčení epizody Podcastu *Přepište dějiny*. Celý cyklus výrazně přispěl ke zvýšení návštěvnosti tohoto objektu.

V prostorách Muzea Alice G. Masarykové a ČČK se v průběhu roku 2024 uskutečnilo 18 kulturních akcí, z toho 8 v rámci cyklu „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“.

7.5.1 Kulturní akce

- - 12. 1. Promítání filmu *Petrolejové lampy* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“)
- Beseda s režisérkou představení *Alma Rosé Olgou Struskovou* („*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“)
- 1. 3. promítání dokumentu *Ponor* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“)
- 9. 3. Akce pro děti ve spolupráci s Červeným křížem (Den s T. G. M.)
- 28. 3. Účast na akci – Velikonoční pátračka (MAS Svatováclavsko)
- 4. 4. Zábavný kvíz – Střední škola služeb a řemesel Stochov
- 11. 4. – 2. 6. Výstava – Doba (před)covidová. Epidemie v minulosti a současnosti
- 12. 4. Promítání filmu *Hvězda* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“)
- Přednáška Mgr. Šárka Jelínek Gmitterková Ph.D. – Filmová cnota je blond. Jiřina Štěpničková v období první republiky a protektorátu. (cyklus „*Alice Garrigue*“)

Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace“)

- 23. 4. Přednáška PhDr. Josefa Tomeše – Emil Hácha
- 1. 5. Zábavné rodinné dopoledne + degustace piva – MAS Svatováclavsko
- 26. 7. Koncert Swing Melody – Středočeské kulturní léto
- 16. 8. Koncert Staropražské písničky Karla Hašlera – Středočeské kulturní léto
- Promítání dokumentu *Ženy za volantem: Příběhy z cest po Pamíru* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace“*)
- 11. 9. Natáčení podcastu Martina Gromana a Michala Stehlíka z cyklu *Přepište dějiny* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace“*)
- 13. 11. Vernisáž výstavy *Historie dárcovství krve* (Saský červený kříž)
- 24. 11. Vánoční focení v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK (v rámci prodejní adventní výstavy)
- 4. 12. Promítání dokumentu *Život začíná po stovce* (cyklus „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace“*)

7.5.2 Výstavy

13.11.2024 – 16.3.2028 *Historie dárcovství krve v Sasku* – zapůjčeno od Muzea Saského červeného kříže v Beierfeldu

Muzeum Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže navštívilo 3330 návštěvníků

8. Spolupráce s jinými odbornými institucemi, spolky a médii

Muzeum T. G. M. Rakovník spolupracovalo v roce 2024 s Asociací muzeí a galerií, Ústavem archeologické památkové péče středních Čech, Archeologickým ústavem v.v.i. AV ČR, Masarykovým ústavem a Archivem AVČR, Západočeským muzeem v Plzni. Výborná spolupráce trvala i na regionální úrovni, a to se Státním okresním archivem v Rakovníku, Rabasovou galerií v Rakovníku a s Informačním centrem v Rakovníku.

Oboustranná pozitivní spolupráce probíhala především s Muzejním spolkem Král. města Rakovníka, Zapsaným spolkem pro podporování Muzea T. G. Masaryka v Lánech, Masarykovou společností, Sborem dobrovolných hasičů v Lánech, Klubem historie Červeného kříže, Klubem vojenské historie Doksy u Kladna, Československou obcí legionářskou, Klubem českých turistů, Českou obcí sokolskou, Oblastním spolkem Českého červeného kříže v Rakovníku a Muzejním spolkem Jesenice.

Při prezentaci muzea jsme spolupracovali především s regionálními deníky (Rakovnický deník) a týdeníky (Raport) a s celostátním tiskem, především pak s Českou televizí, Českým rozhlasem a Rádiem Region. Zároveň jsme pokračovali v modernizaci našich webových stránek a prezentaci muzejních akcí na Facebooku, Instagramu a na turistických serverech jako je např. Rozhraní Kudy z nudy, server Pro muzeum a s dalšími médii. Úspěšná spolupráce se uskutečnila i s internetovým rozhraním Slevomat.

9. Zahraniční spolupráce

Zahraniční spolupráce pokračovala především na vědecké bázi v souvislosti s výzkumem a analýzami unikátního nálezů zlatých šperků z období stěhování národů. V roce 2024 bylo uskutečněno setkání a zahájení výstavy v rámci partnerství s Muzeem Saského červeného kříže v Beierfeldu.

10. Zapojení do dotačních programů, fundraising

10.1 Dotace IROP výzva č. 76 Projekt „Muzeum Alice G. Masarykové“

V roce 2024 proběhl další rok udržitelnosti projektu **IROP z výzvy č. 76** s názvem Muzeum Alice G. Masarykové. V rámci kompletní rekonstrukce objektu a vybudování nové expozice bylo z evropské dotace získáno **11 382 362,- Kč**.

10.2 Dotace z národních zdrojů, finanční podpora měst a obcí, fundraising

V roce 2024 získala naše instituce tyto dotace:

Ministerstvo kultury ČR:

- ISO Vybavení depozitářů a restaurování – Restaurování obrazu sv. Kateřiny, restaurován sochy jesenické Madony: dotace 192.000,- Kč; kofinancování 82.500,- Kč
- ISO – EZS Depozitář v Bořivojově ulici: dotace 41.000; kofinancování 18.130,28,- Kč
- ISO – EZS Skryje: dotace 29.000,- Kč; kofinancování 13.122,52,- Kč
- Podpora expozic a výstav: Výstava slavné návštěvy u TGM: dotace 150.000,- Kč; kofinancování 185.474,- Kč

Program regenerace památkových zón:

- Oprava střechy Vysoké brány: dotace 80.000,- Kč; kofinancování 288.272,09,- Kč

Dotace od města Rakovník:

- Akce Vysoká brána: dotace 100.000,- Kč, kofinancování 25.000,- Kč
- Akce Varhanní festival: dotace 30.000,- Kč; kofinancování 15.000,- Kč
- Akce Soutěž o nejkrásnější a nejchutnější vánočku: dotace: 4.000,- Kč; kofinancování 6.000,- Kč
- Akce Cyklus letních koncertů Nokturna: dotace: 30.000,- Kč; kofinancování 15.000,- Kč
- Akce Festival duchovní hudby: dotace 20.000,- Kč; kofinancování 23.750,- Kč
- Akce Derniéra výstavy Záhada zlatých šperků: dotace 8.000,- Kč; kofinancování 2.000,- Kč

Dotace od města Jesenice:

- Kulturní akce Vlastivědného muzea Jesenice: dotace 60.000,- Kč; kofinancování 20.000,- Kč

Dotace města Nové Strašecí:

- Soutěž o nejlepšího beránka: dotace 4.200,- Kč; kofinancování 8.528,- Kč

- Den s Kelty: dotace 14.700,- Kč; kofinancování 6.082,- Kč
- 130. výročí Muzea Nové Strašecí: dotace 18.100,- Kč; kofinancování 947,50,- Kč
- Adventní koncert: dotace 10.400,- Kč;

Dotace obce Lány prostřednictvím ZS spolku pro podporování Muzea T. G. Masaryka v Lánech:

- Kulturní činnost: dotace 15.000,- Kč

Celková částka získaných finančních prostředků včetně kofinancování činila: 1.516.206,39 Kč

10.3 Investiční akce

V roce 2024 byly realizovány tyto investiční akce:

- Projektová dokumentace pro akci: Vybudování nové pokladny a zázemí pro návštěvníky včetně bezbariérového přístupu v Muzeu Rakovník 598.950,- Kč
- Architektonická studie včetně prováděcí dokumentace pro novou expozici na Vysoké bráně 140.000,- Kč
- Architektonická studie pro novou expozici na Pražské bráně 60.000,- Kč
- Architektonická studie pro akci Vybudování nové expozice Muzea Rakovník 105.000,- Kč
- Nákup kondenzačního plynového kotle pro administrativní budovu Muzea T. G. M. Rakovník 100.000,- Kč
- Prováděcí dokumentace pro akci: Rekonstrukce a rozšíření zázemí toalet pro návštěvníky v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech 38.000,- Kč
- Pořízení nového onlinového databázového systému pro správu sbírek 159.901,50,- Kč
- Vytvoření nových internetových stránek Muzea T. G. M. Rakovník 182.000,- Kč
- Pořízení nové střešní krytiny na střechu kotelny Muzea Nové Strašecí 143.000,- Kč
- Pořízení serverů a počítačů pro onlinovou správu sbírkové databáze 167.000,- Kč

Celková částka za investiční akce činila v roce 2024: 1.693.851,50,- Kč

10.4 Rozvojové projekty

Díky podpoře zřizovatele byly finančně zajištěny tyto rozvojové projekty:

- Dotisk publikace Záhada zlatých šperků – 289.740,- Kč
- Alice G. Masaryková, odkaz ženy, který inspiruje generace – 235.000,- Kč
- Výzkum a prezentace depotu keltských mincí – 95.000,- Kč
- Edukační programy A. G. Masarykové – 10.000,- Kč

- Středočeské kulturní léto – 258.400,- Kč
  - Muzejní noc – 12.000,- Kč
- Celková částka činila 896.140,- Kč**

11. Zpráva o hospodaření za rok 2024

Základní údaje o organizaci

Název: Muzeum T.G.M. Rakovník, p.o.

Sídlo: Vysoká 95, 26901 Rakovník

IČO: 00360155

Číslo organizace (dle SK): 00618

Personální údaje k zajištění činnosti PO k 31.12.2024

- Fyzický počet zaměstnanců organizace celkem: 48

Z toho:

- kmenových zaměstnanců: 27
- externích zaměstnanců: 21
- Přepočtený počet kmenových zaměstnanců: 24,10
- Průměrná měsíční mzda předchozího roku: 31.997,- Kč
- Průměrná měsíční mzda příslušného roku: 32.514,- Kč

Hospodaření příspěvkové organizace za rok 2024

Výsledek hospodaření za rok 2024 byl v zisku 22,4 tis. z hlavní a 72,99 tis. z doplňkové činnosti. Výsledek hospodaření organizace bude použito pro zvýšení prostředků ve fondech instituce.

Příspěvek na provoz byl plněn a dodržen na 100 procent.